

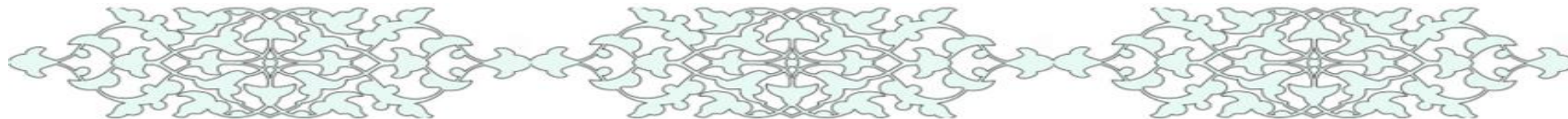
اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

**بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴-ویرایش اول
(پیشنهادات مرکز پژوهش ها و کمیسیون های تخصصی اتاق)**

مرکز پژوهش های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

آبان ۱۴۰۳

شناسنامه گزارش

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

عنوان:

بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴-ویرایش اول
(پیشنهادات مرکز پژوهش‌ها و کمیسیون‌های تخصصی اتاق)

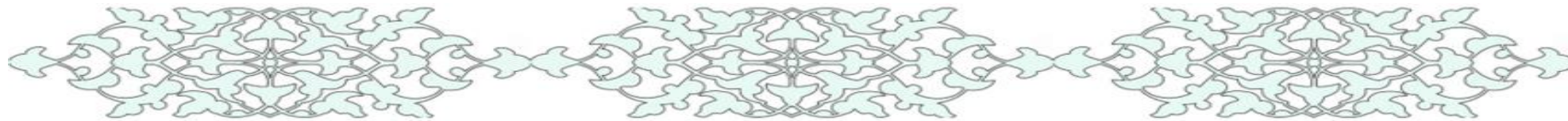
مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی
تهیه کننده: نجمه سوری ناصری، سعیده به نژاد، کمیسیون‌های تخصصی
ناظر: شهرام عیدی زاده

واژگان کلیدی: بودجه، لایحه بودجه

گروه: اقتصاد کلان و آینده پژوهی-شماره: ۱۰۱۳

تاریخ انتشار: آبان ۱۴۰۳

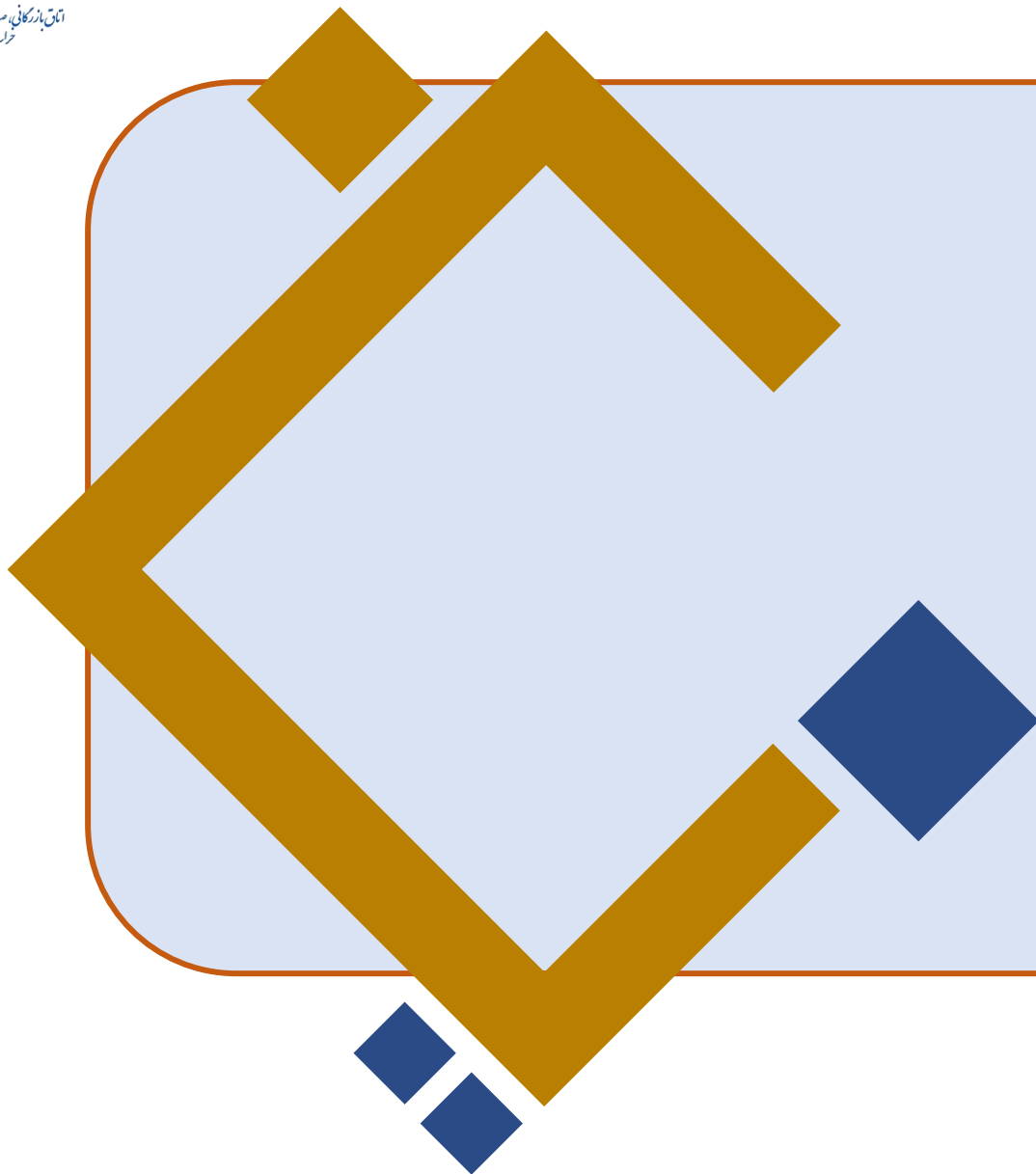
نشانی: مشهد مقدس - خیابان امام خمینی - جنب باغ ملی - ساختمان اتاق بازرگانی - کد پستی: ۹۱۳۷۷۳۴۱۹۵

فهرست

بررسی لایحه بودجه ۱۴۰۴ - ویرایش اول

- سیمای کلی لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - نقاط قوت لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - نقاط ضعف لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - سیمای کلی لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - ترکیب منابع و مصارف بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه
  - اجزای اصلی منابع و مصارف در لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - سقف منابع و مصارف بودجه سال‌های مختلف و رشد آن نسبت به سال قبل
  - اجزای منابع دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - اجزای درآمدهای دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - تسهیم نفت خام، میانات گازی و گاز طبیعی در بودجه
  - جزئیات منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده های نفتی
  - واگذاری دارایی‌هایی سرمایه‌ای
  - سقف نفت از منابع بودجه
  - اجزای مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - سهم مالیات از منابع بودجه
  - تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (روند بودجه عمرانی) از کل منابع عمومی بودجه
  - مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی
  - فروض مصارف عمومی لایحه بودجه ۱۴۰۴
  - وابستگی صندوق های بازنشستگی به بودجه عمومی
  - فهرست موضوعی تبصره های لایحه بودجه ۱۴۰۴
- بررسی تبصره ها
  - پیشنهادات مرکز پژوهش های اتاق مشهد
  - پیشنهادات کمیسیون های تخصصی اتاق مشهد
    - کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال
    - کمیسیون معدن و صنایع معدنی
    - کمیسیون مالیات
    - کمیسیون گردشگری و صنایع دستی
    - کمیسیون انرژی
    - کمیسیون مسئولیت اجتماعی و اخلاق کسب و کار
    - کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی
    - کمیسیون آب و محیط زیست
    - کمیسیون سلامت
    - کمیسیون سرمایه گذاری
    - کمیسیون اقتصاد کلان
    - کمیسیون صنعت
    - اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان صنایع لبنی خراسان رضوی

سیمای کلی لایحه بودجه ۱۴۰۴

چکیده

- طی دو سال اخیر لایحه بودجه در دو بخش توسط دولت ارائه و در مجلس تصویب می شود
- بخش اول شامل احکام، سقف منابع، سقف واگذاری های دارایی های مالی و سرمایه ای، منابع هدفمندی یارانه ها و مفروضات است
- بخش دوم شامل جداول و پیوست های بودجه می باشد
- در لایحه بودجه ۱۴۰۴
- در سمت منابع دولت: ۳۵ درصد از محل درآمدها (عمدتا مالیات)، ۳۶ درصد از محل واگذاری سرمایه ها (عمدتا صادرات یا فروش نفت، گاز و فرآوردههای نفتی)، ۲۲ درصد از محل واگذاری داراییهای مالی (عمدتا استقراض از صندوق توسعه ملی یا انتشار اوراق و...) و ۷ درصد از محل درآمدهای اختصاصی دستگاهها تأمین خواهد شد.
- در سمت مصارف دولت: ۶۳ درصد به هزینه های جاری (حقوق کارکنان و مستمری بازنشستگان بخش دولتی، پرداخت یارانه های نقدی و سایر هزینه های حمایتی و رفاهی و...)، ۱۹ درصد به اعتبارات سرمایه ای (شامل تقویت بنیه دفاعی کشور و بودجه عمرانی)، ۱۱ درصد به بازپرداخت اصل بدهیها و ۷ درصد به مصارف اختصاصی دستگاه ها اختصاص یافته است.
- بخش اول بودجه معمولاً دربردارنده اطلاعات مورد نیاز کمی برای تحلیل سیاست های دولت است و با ارائه بخش دوم بودجه، تحلیل های دقیق تری صورت می گیرد. با این وجود در ادامه این گزارش پس از ارائه توضیحاتی از لایحه بودجه ۱۴۰۴ به ارائه پیشنهادات مرکز پژوهش ها و کمیسیونهای تخصصی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی پرداخته شده است.

نقاط قوت لایحه بودجه ۱۴۰۴

- ❖ افزایش یکپارچگی و جامعیت سند بودجه با تجمیع اعتبارات هدفمندی، تقویت بنیه دفاعی و طرح های خاص ذیل بودجه عمومی
- ❖ افزایش دقت و اجتناب از بیش برآورد قابل توجه منابع لایحه بودجه
- ❖ توجه به بخش قابل توجهی از تکالیف برنامه هفتم که بر ارقام کلان بودجه تاثیر گذار است.
- ❖ حرکت در جهت تکلیف سیاست های کلی برنامه هفتم در جهت واقعی سازی منابع و مصارف و تادیه بدهی های دولت
- ❖ تداوم سیاست کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات بر عملکرد بخش تولید
- ❖ در نظر گرفتن سازوکار جدید در جهت افزایش واردات خودرو و همچنین تجهیز منابع جدید از این محل

نقاط ضعف لایحه بودجه ۱۴۰۴

- ❖ کاهش سهم صندوق توسعه ملی سهم از ۴۸ به ۲۰ درصد و کاهش تاب آوری در مقابل تکانه های خارجی در رابطه با صادرات نفت
- ❖ رشد بالای مصارف هزینه ای نسبت به سال ۱۴۰۳ و عدم تبیین دلایل آن در فروض لایحه
- ❖ عدم شفافیت و ابهام در خصوص نحوه محاسبه منابع انتقال یافته از هدفمندی و مجموع اعتبارات هزینه ای
- ❖ تداوم عدم شفاف سازی بودجه های حمایتی و عدم درج در منابع و مصارف (ارز ترجیحی، حاملهای انرژی و...)

آئین بارگانی، منابع، معادن و کشاورزی
خراسان رضوی

بودجه کل کشور

۶۴۵۹
۱۱۸۹۶

بودجه شرکت های دولتی

۳۷۰۰
۴۸.۳٪ (درصد)
۵۴۸۹

بودجه عمومی دولت

۲۸۳۷
۱۲۵٪ (درصد)
۶۴۰۷

منابع-مصارف عمومی دولت

۲۵۶۲
۵۹۸۷

درآمد-مصارف اختصاصی دولت

۲۷۵
۴۲۰

درآمد مالیاتی ۳۹٪
۱۷۰۰

مالیات بر واردات ۸۵٪
۲۶۴

مالکیت دولت در بخش
ارتباطات ۳۰٪
۲۶

بهره مالکانه و حقوق
مالکیت معادن صفر٪
۵۵

سود سهام شرکتهای
دولتی صفر٪
۶۰

درآمد حاصل از فروش
کالا و خدمات ۳۱٪
۶۰

سایر درآمدها ۱۱٪
۱۱۰

درآمدها
۱۵۹۸
۲۲۷۵

هزینه ها
۱۸۷۸
۴۰۸۱

تراز عملیاتی
-۲۸۲
-۱۸۰۶

شکاف درآمد- هزینه

فروش نفت و گاز و
فراورده های نفتی
۲۱۰۷

تسویه بدهی از طریق
واگذاری اموال
۲۰۰

فروش و واگذاری اموال
منقول و غیرمنقول
۲۵

واگذاری دارایی سرمایه ای
۶۴۴
۲۳۳۲

تملك دارایی سرمایه ای
۴۰۰
۱۱۹۶*

تراز سرمایه ای
۲۴۴
۱۱۳۶

خالص فروش دارایی ها و سرمایه ها

واگذاری دارایی مالی
۳۱۹
۱۳۸۰

تملك دارایی مالی
۲۸۳
۷۱۰**

تراز مالی
۳۶
۶۷۰

خالص استقراض (ایجاد بدهی)

۱۳۸۰

فروش و واگذاری
اوراق مالی و اسلامی
۷۰۰

استقراض از منابع
توسعه ملی
۵۴۱

واگذاری
شرکت های دولتی
۱۳۵

سایر واگذاری ها
۴۰۶

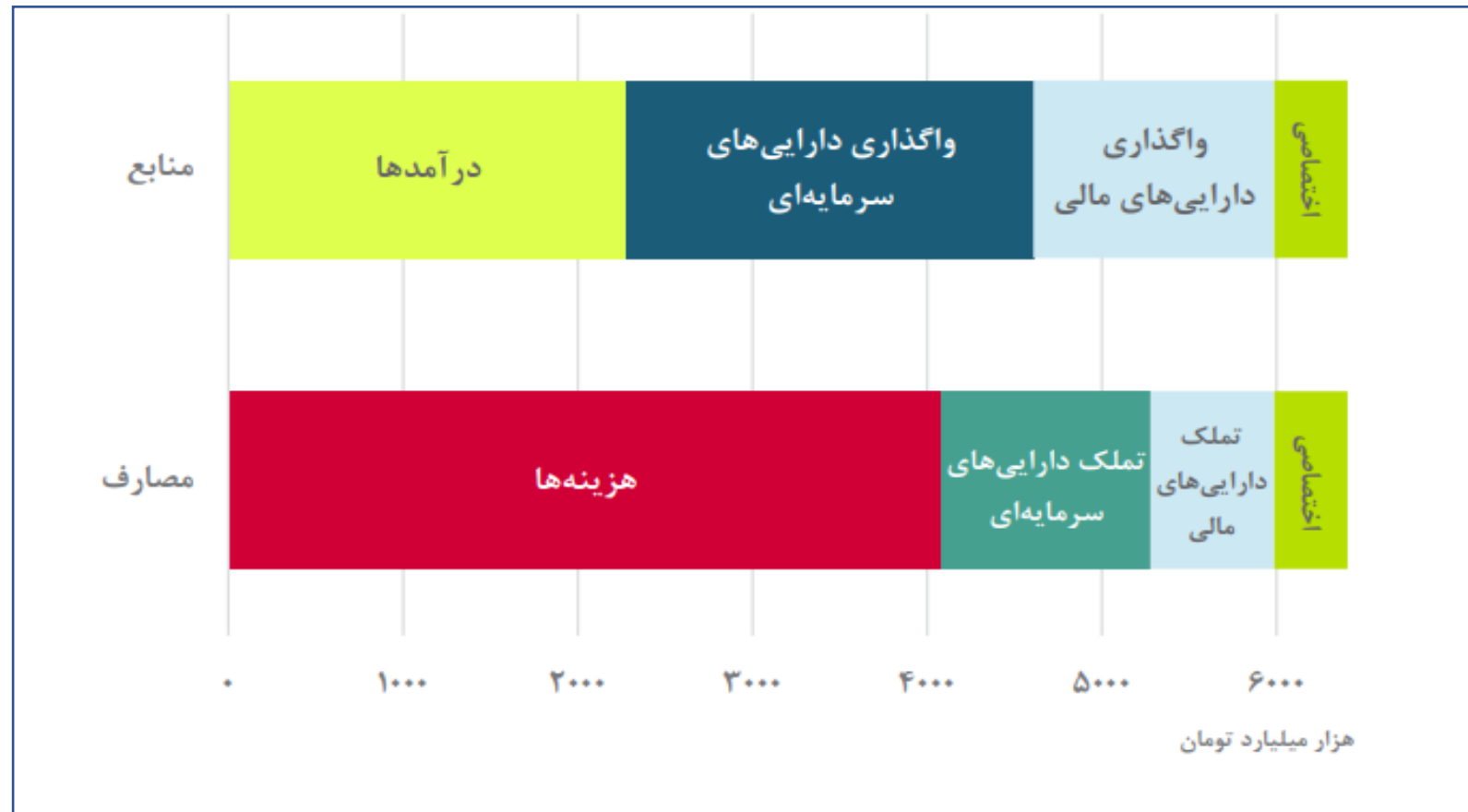
ارقام به هزار میلیارد تومان (همت)/ اعداد سبز رنگ قانون بودجه ۱۴۰۳ / اعداد قرمز رنگ لایحه بودجه ۱۴۰۴

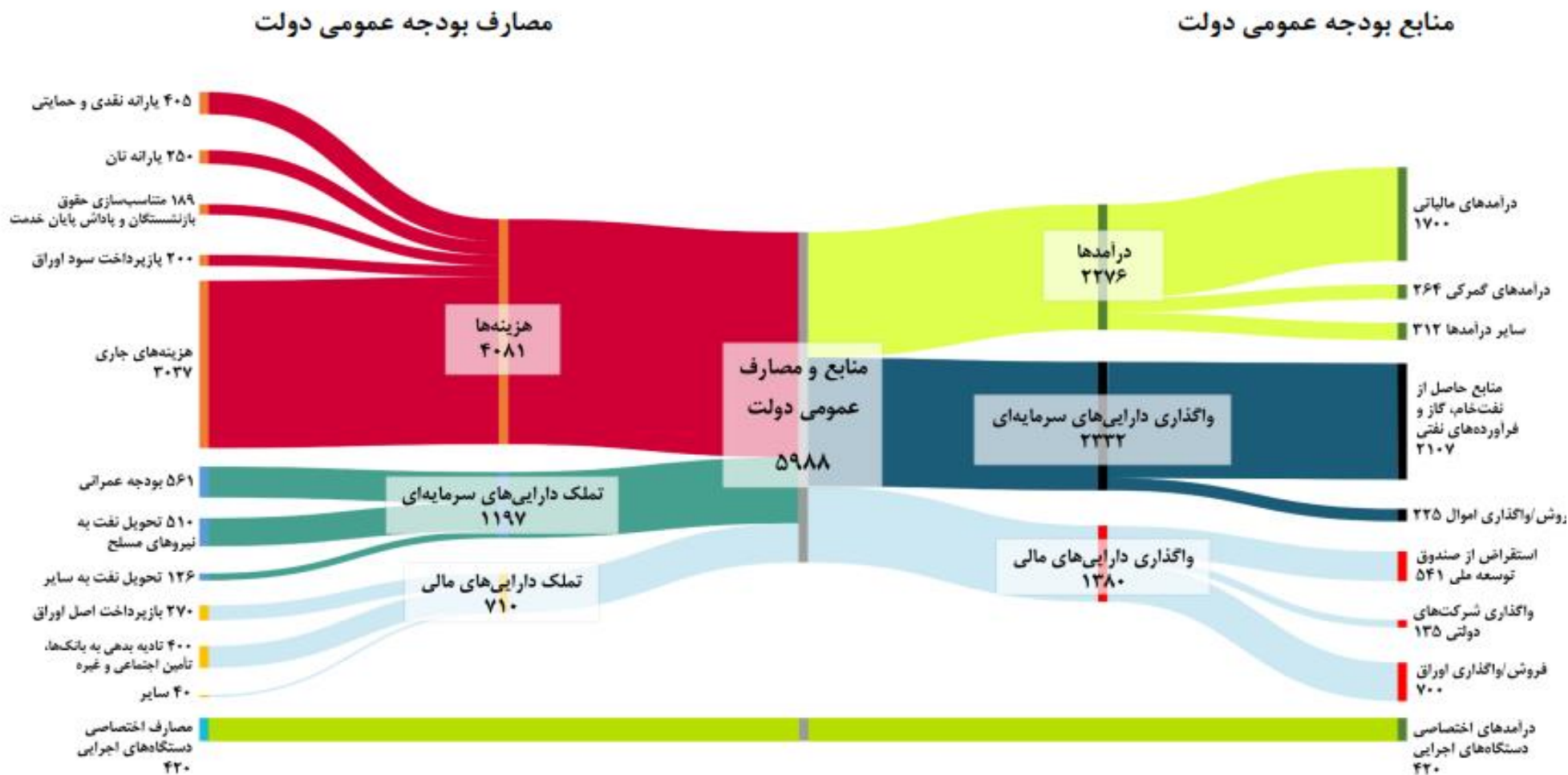
توضیحات نمای کلی بودجه

- ✓ * **در بخش تملک دارایی های سرمایه ای:** تملک دارایی های سرمایه ای از منابع بودجه عمومی ۵۶۰۰ هزار میلیارد ریال، تحویل نفت خام به نیروهای مسلح ۵۱۰۰ هزار میلیارد ریال، تحویل نفت خام به سایر دستگاه های اجرایی دارای مجوز ۱۲۶۰ هزار میلیارد ریال.
- ✓ ** **در بخش تملک دارایی های مالی:** ۲۷۰۰ هزار میلیارد ریال بابت بازپرداخت اصل اوراق مالی اسلامی سررسید شده و ۴۰۰۰ هزار میلیارد ریال بابت تادیه دیون دولت به موسسات اعتباری و سازمان تامین اجتماعی و پیمانکاران، تولیدکنندگان برق و ۴۰۰ سایر موارد

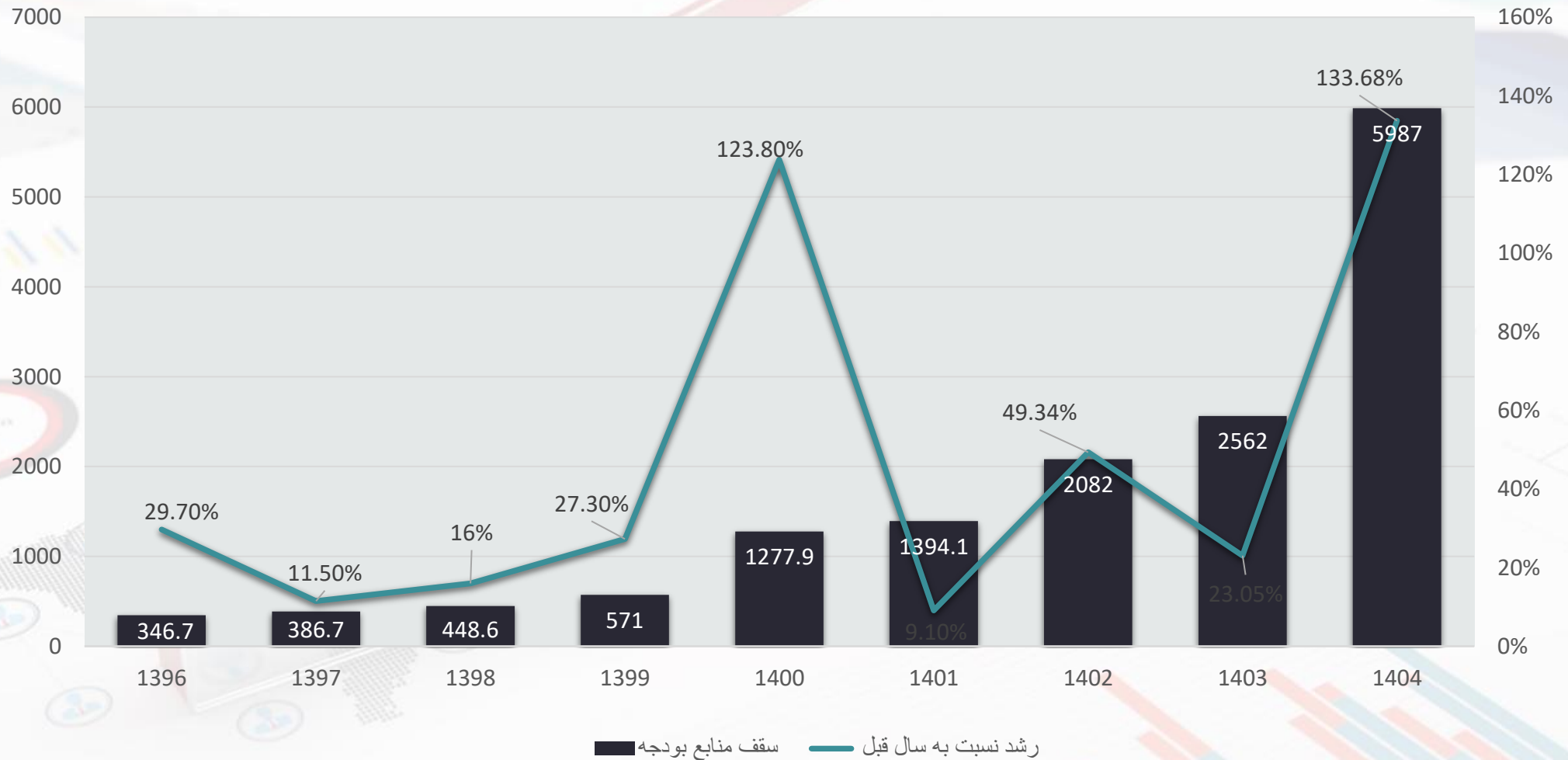
ترکیب منابع و مصارف بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴ (۶۴۰۷ همت)

اجزای اصلی منابع و مصارف در لایحه بودجه ۱۴۰۴

سقف منابع و مصارف بودجه سال‌های مختلف و رشد آن نسبت به سال قبل (بخشی از افزایش لایحه بودجه ۱۴۰۴ ناشی از شفافیت بودجه و قرار گرفتن اقلام فرابودجه ای است)

اجزای منابع دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴

منابع	قانون بودجه ۱۴۰۳ و سایر مجوزها (هزار میلیارد تومان)	لایحه بودجه ۱۴۰۴ (هزار میلیارد تومان)	رشد (درصد)
درآمدها	۱۵۹۸	۲۲۷۵*	٪۴۲
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۶۴۴	۵۳۴*	٪-۱۷
واگذاری دارایی‌های مالی	۳۱۹	۶۳۹*	٪۱۰۰
مجموع منابع عمومی دولت	۲۵۶۲	۳۴۴۸*	٪۳۵
منابع هدفمندی یارانه‌ها	۷۵۹	۹۱۱	٪۲۰
سهم نیروهای مسلح و سایر دستگاه‌ها از منابع نفتی	۶۱۰	۶۸۷	٪۱۳
واگذاری اوراق یا اموال بابت بدهی‌ها به بانک‌ها، تأمین اجتماعی و سایر	۱۳۰	۴۰۰	٪۲۰۸
استقرار اض از صندوق توسعه ملی	۳۶۴	۵۴۱	٪۴۹
انتشار اوراق خارج از سقف بودجه	۱۰۰	-	٪-۱۰۰
کسر می‌شود؛ بیش‌برآورد منابع (تامین شده از مجوزهای خارج از بودجه)	(۴۶۴)	-	-
جمع کل منابع	۴۰۶۱	۵۹۸۸	٪۴۷

* تعدیل‌شده جهت ایجاد امکان مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور و سایر مجوزها.

اجزای درآمدهای دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴

درآمدها	قانون بودجه ۱۴۰۳ (هزار میلیارد تومان)	لایحه بودجه ۱۴۰۴ (هزار میلیارد تومان)	رشد (درصد)
درآمدهای مالیاتی	۱۲۲۲	۱۷۰۰	٪۳۹
درآمدهای گمرکی (مالیات بر واردات)	۱۴۳	۲۶۴	٪۸۵
درآمد حاصل از فروش کالا و خدمات	۴۶	۶۱	٪۳۱
سایر درآمدها	۱۸۷	۲۵۱	٪۳۴
مجموع درآمدها	۱۵۹۸	۲۲۷۶	٪۴۲

تسهیم نفت خام، میانات گازی و گاز طبیعی در بودجه

جزئیات منابع حاصل از نفت، گاز و فرآورده های نفتی

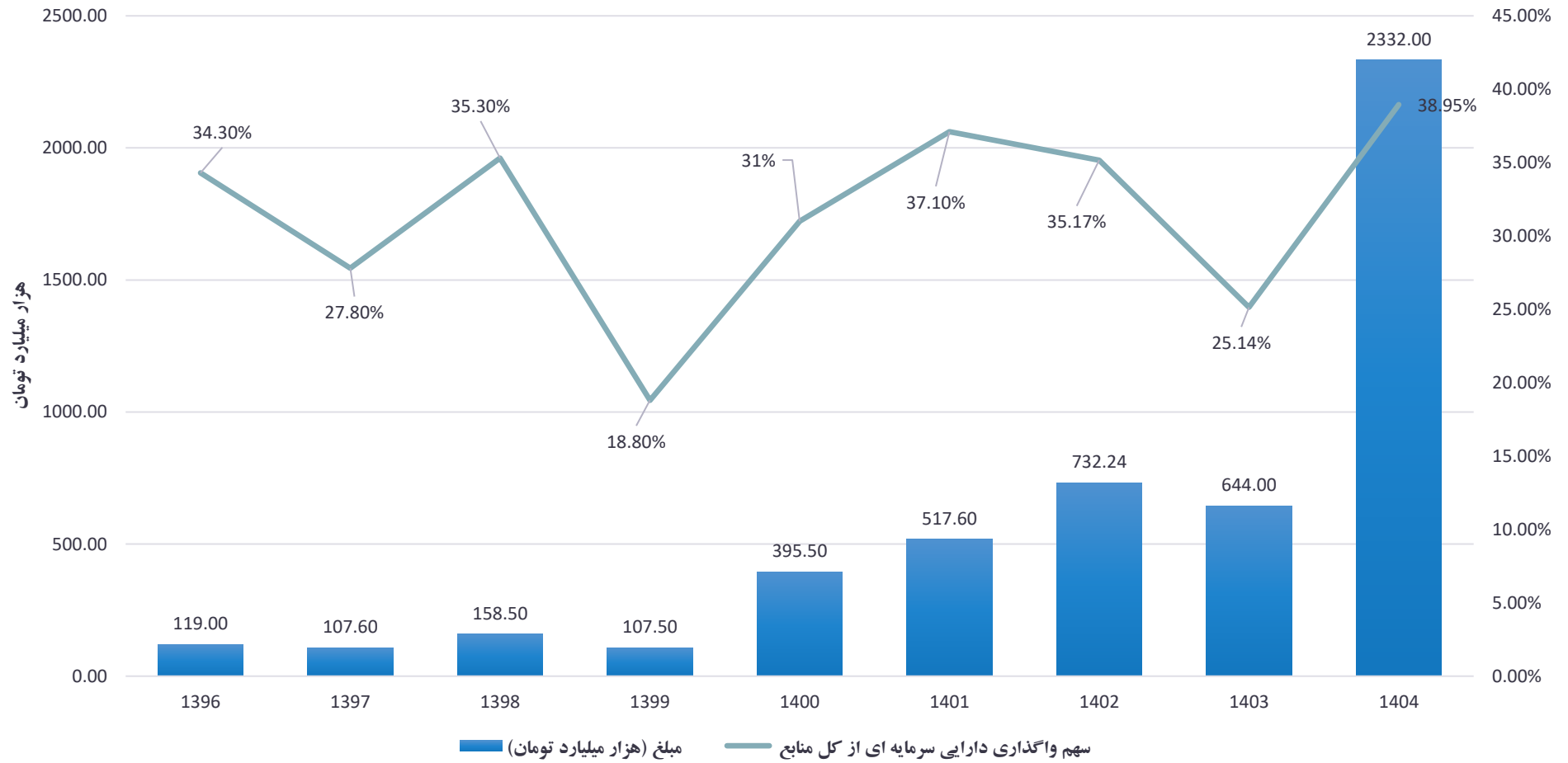
ارقام به هزار میلیارد تومان

عنوان	مصوب ۱۴۰۳ در سقف	مصوب ۱۴۰۳ خارج از سقف بودجه	مصوبات خارج از بودجه ۱۴۰۳	تعدیل شده ۱۴۰۳	لایحه ۱۴۰۴	رشد لایحه نسبت ۱۴۰۴ به ۱۴۰۳ تعدیل شده (%)
نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز طبیعی	۵۴۰*	۰	۰	۵۴۰	۵۰۹	-۶
نفت نیروهای مسلح	۰	۲۵۰	۲۰۰	۴۵۰	۵۶۱	۲۴
نفت سایر مصوبات طرح های خاص	۰	۰	۱۶۰	۱۶۰	۱۲۶	-۲۱
فروش داخلی و صادرات فرآورده و فروش داخلی گاز و برخی اقلام دیگر	۴۳	۷۵۹	۰	۸۰۲	۹۱۱	۱۴
جمع کل	۵۸۳	۱۰۰۹	۳۶۰	۱۹۵۵	۲۱۰۷	۸

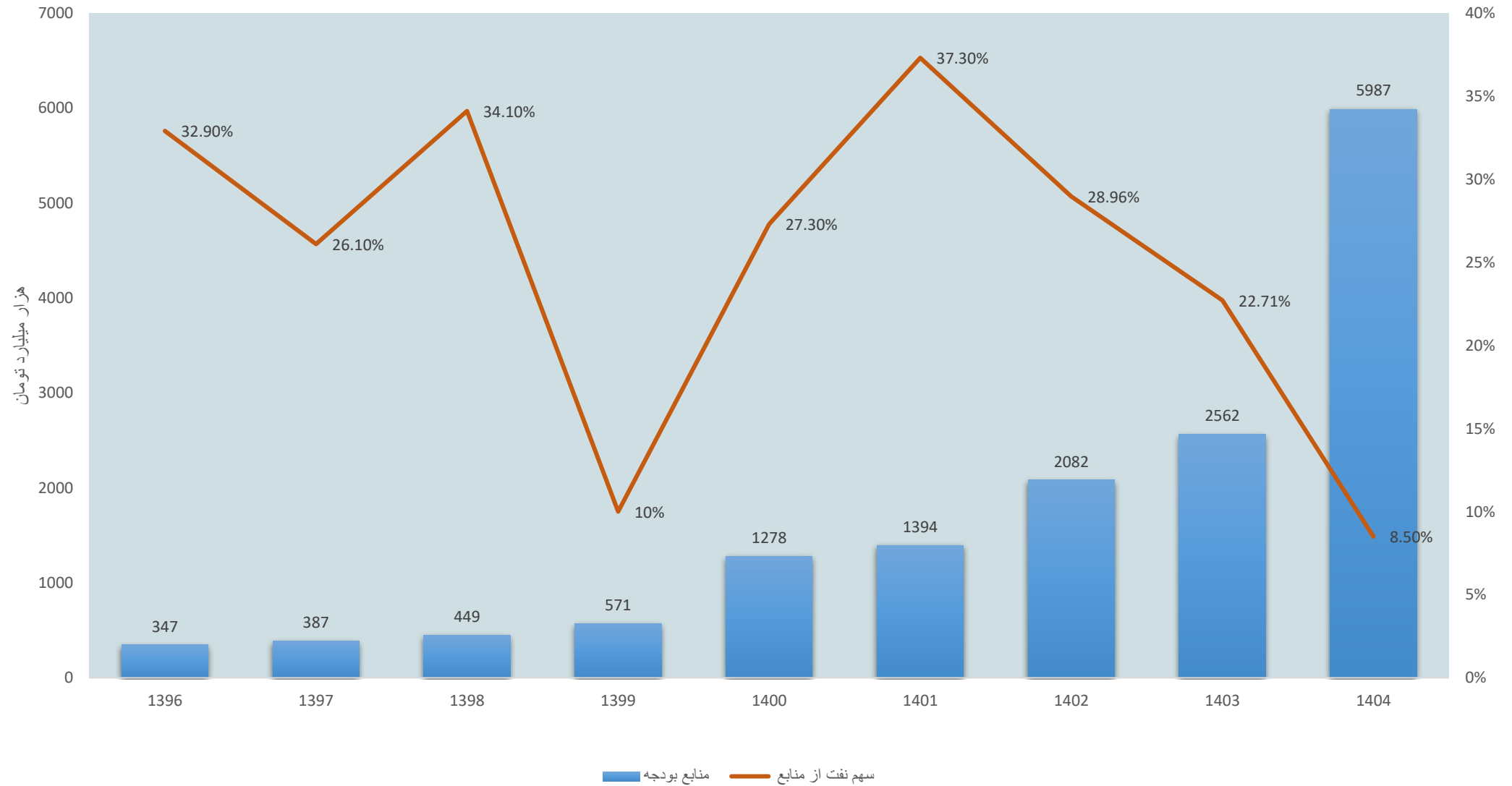
* با توجه به اینکه در سال ۱۴۰۴ فروش داخلی میعانات ذیل این ردیف قرار نگرفته است، جهت برآورد دقیق تر میزان رشد، فروش داخلی میعانات (۴۳ همت) از رقم مصوب سال ۱۴۰۳ کسر شده است و به ردیف چهارم اضافه شده است.

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

سقف نفت از منابع بودجه

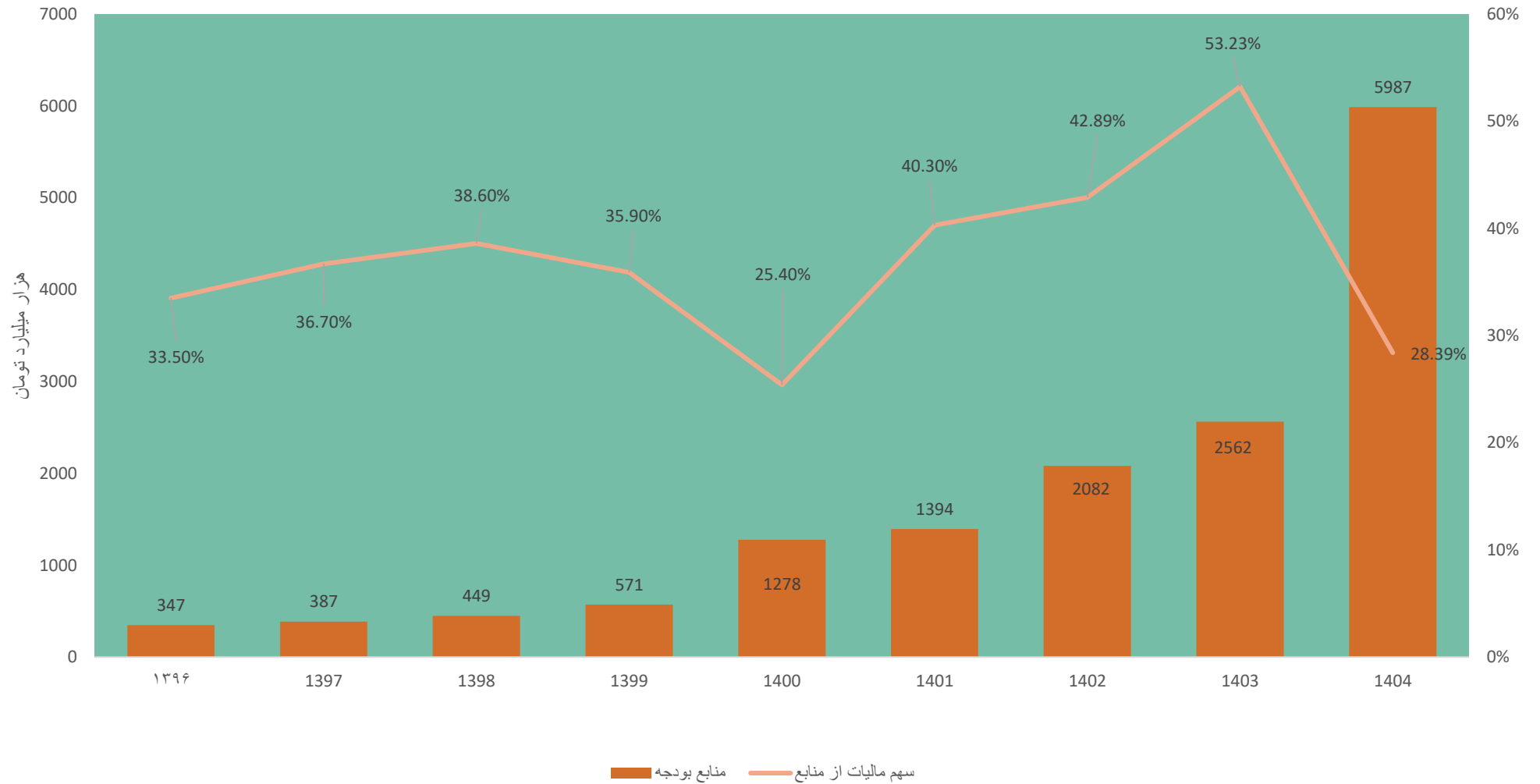

اجزای مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۴

مصارف	قانون بودجه ۱۴۰۳ و سایر مجوزها (هزار میلیارد تومان)	لایحه بودجه ۱۴۰۴ (هزار میلیارد تومان)	رشد (درصد)
هزینه‌ها	۱۸۷۹	۳۰۰۰	٪۶۰
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای (بودجه عمرانی)	۴۰۰	۵۶۱	٪۴۰
تملك دارایی‌های مالی (بازپرداخت بدهی‌ها و اصل اوراق)	۲۸۳	۳۱۰	٪۱۰
مجموع مصارف عمومی دولت	۲۵۶۲	۳۸۷۱	٪۵۱
مصارف هدمندی یارانه‌ها	۷۵۹	۹۰۰	٪۱۹
سهم نیروهای مسلح و سایر دستگاه‌ها از منابع نفتی	۶۱۰	۶۸۷	٪۱۳
تأدیه بدهی دولت به بانک‌ها، تأمین اجتماعی و سایر	۱۳۰	۴۰۰	٪۲۰۸
سایر مصارف	-	۱۳۰	---
جمع کل مصارف	۴۰۶۱	۵۹۸۸	٪۴۷

*تعدیل شده جهت ایجاد امکان مقایسه با قانون بودجه سال ۱۴۰۳ کل کشور و سایر مجوزها.

سهم مالیات از منابع بودجه

درآمدهای مالیاتی

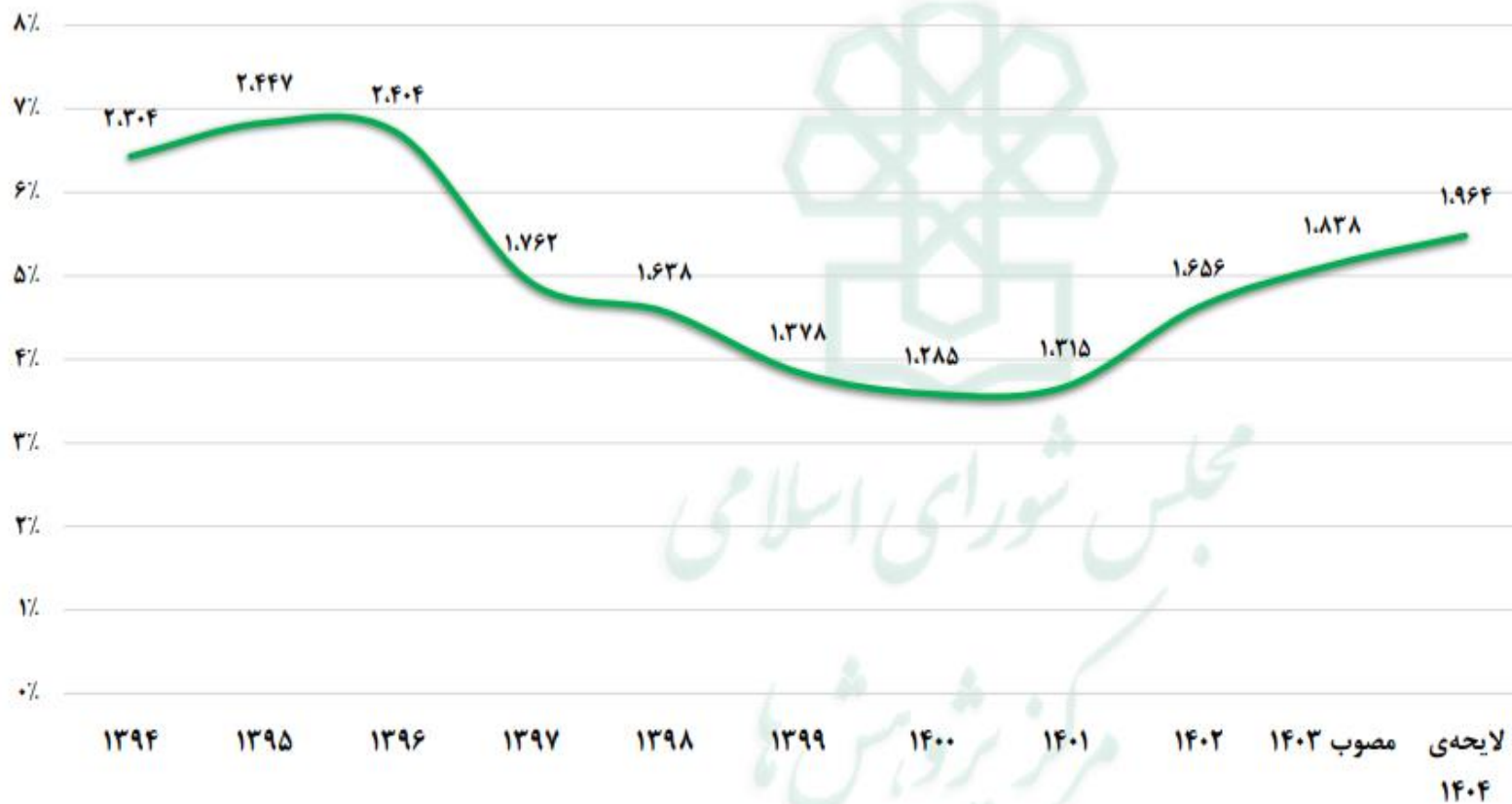
لایحه	۱۴۰۳		۱۴۰۲	۱۴۰۱	۱۴۰۰	۱۳۹۹	
	عملکرد ۶ ماهه	مصوب	عملکرد				
مجموع مالیات‌های مستقیم و مالیات بر کالاها و خدمات	۱۰۷۰۰	۱۰۲۲۲	۸۰۶	۴۷۲	۳۰۸	۱۹۳	
	%۳۹	%۵۲	%۷۱	%۵۳	%۶۰	%۳۶	
مالیات بر واردات	۲۶۴	۱۴۳	۹۰	۵۰	۲۵	۱۸	
	%۸۵	%۵۹	%۷۹	%۱۰۲	%۳۸	-%۱۲	
مجموع درآمدهای مالیاتی	۱۰۹۶۴	۱۰۳۶۵	۸۹۵	۵۲۲	۳۳۳	۲۱۱	
	%۴۴	%۵۲	%۷۱	%۵۷	%۵۸	%۳۰	

ارقام به هزار میلیارد تومان

مأخذ: سازمان امور مالیاتی کشور، خزانه‌داری کل کشور، قانون بودجه‌ی سال ۱۴۰۳ کل کشور و لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۴ کل کشور

در سطر دوم هر ردیف، تغییر نسبت به عملکرد سال گذشته محاسبه شده است. در ستون عملکرد ۶ ماهه ۱۴۰۳ رشد نسبت به عملکرد ۶ ماهه سال ۱۴۰۲ و ستون لایحه‌ی ۱۴۰۴ درصد تغییر نسبت به مصوب سال گذشته گزارش شده است.

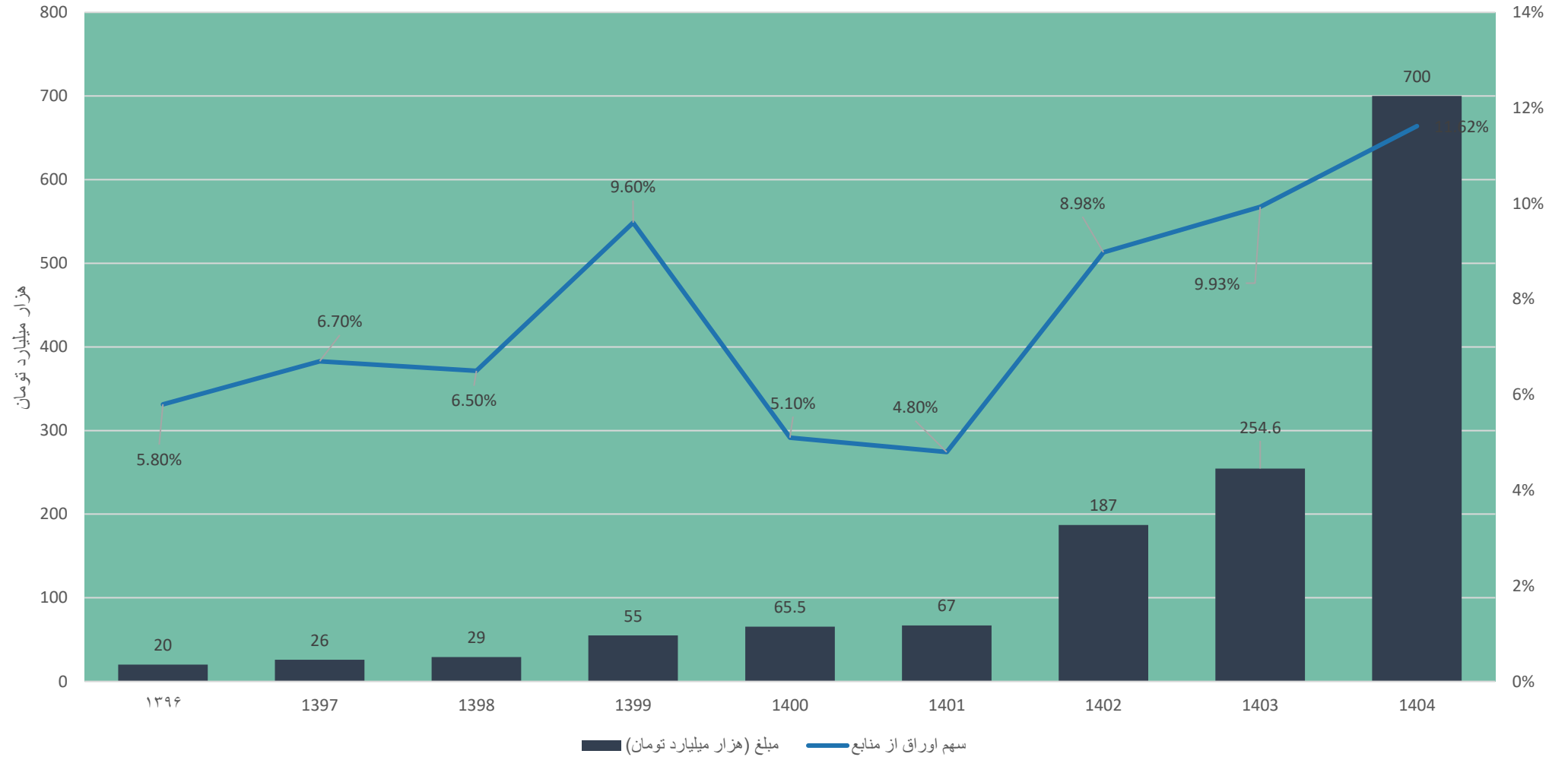
نسبت عمل کرد مجموع درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی

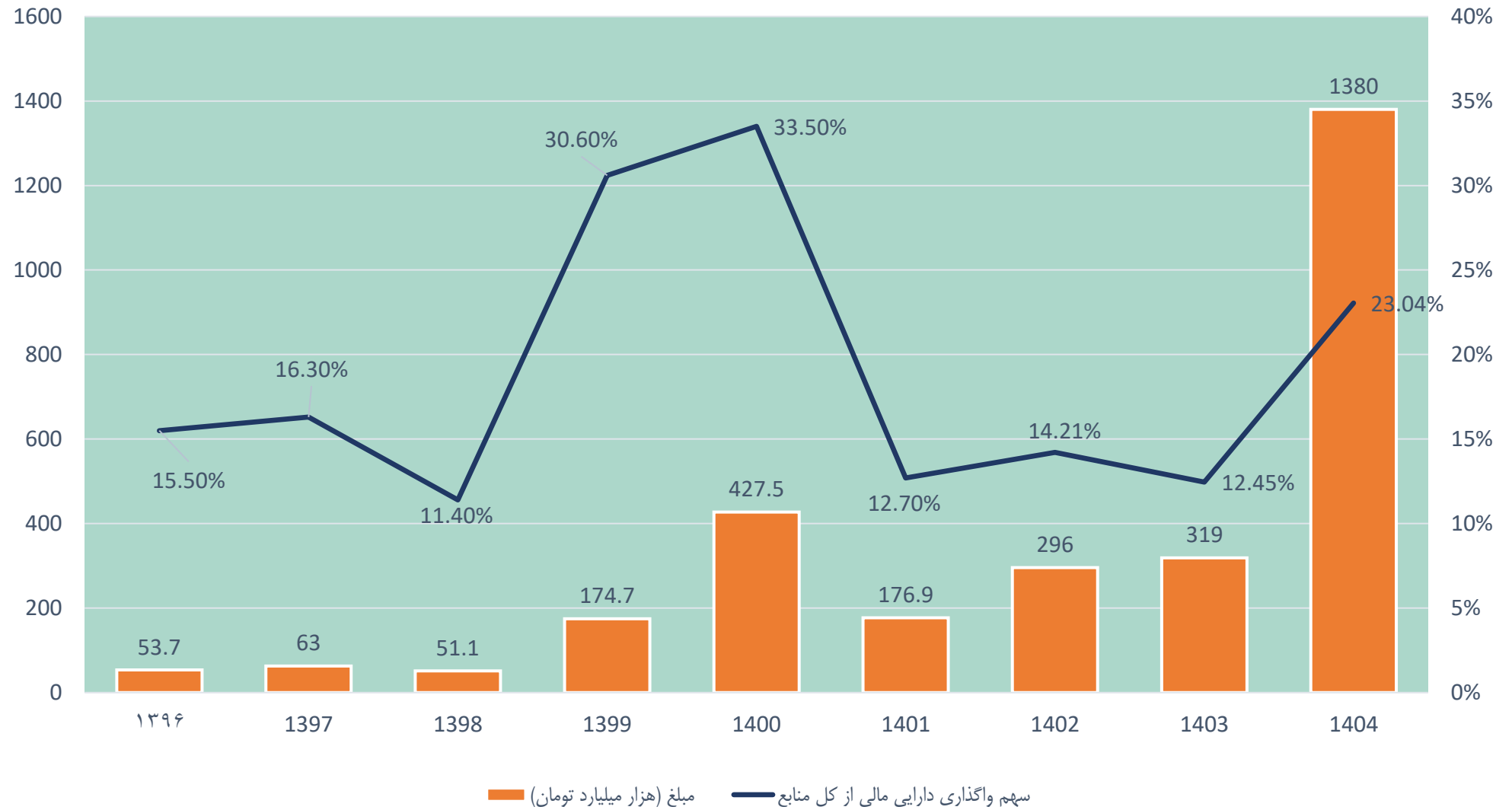
هدفگذاری قانون برنامه هفتم	
نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی	۱۰ سالانه درصد رشد

مأخذ: سازمان امور مالیاتی کشور، قانون بودجه‌ی ۱۴۰۳ کل کشور، لایحه‌ی بودجه‌ی سال ۱۴۰۴ کل کشور، مرکز آمار ایران و مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
 یادداشت: اعداد روی شکل مجموع درآمدهای مالیاتی معادل با تولید ناخالص داخلی سال ۱۴۰۴ (هزار میلیارد تومان) هستند.

انتشار اوراق مالی اسلامی

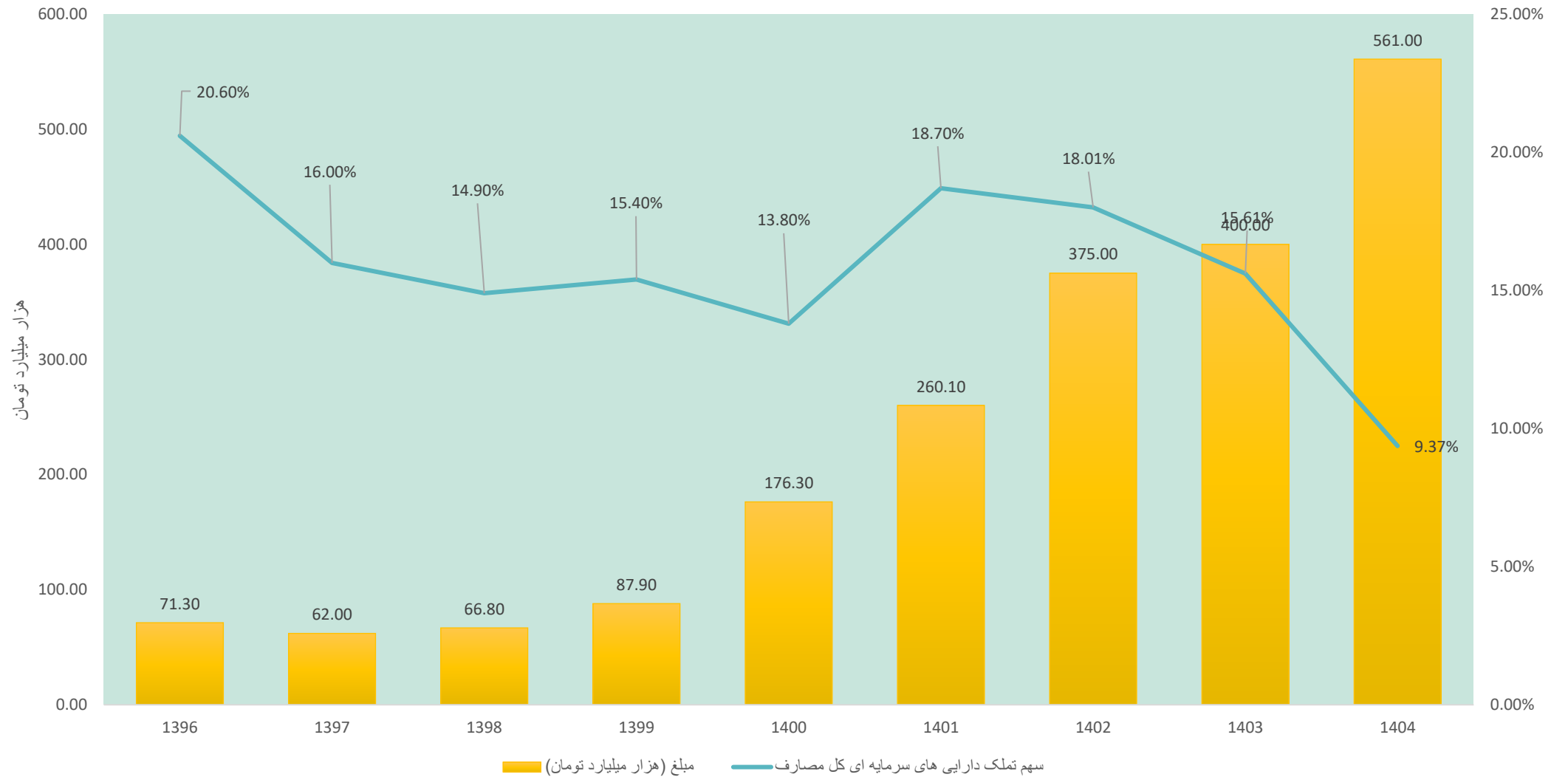

واگذاری دارایی مالی

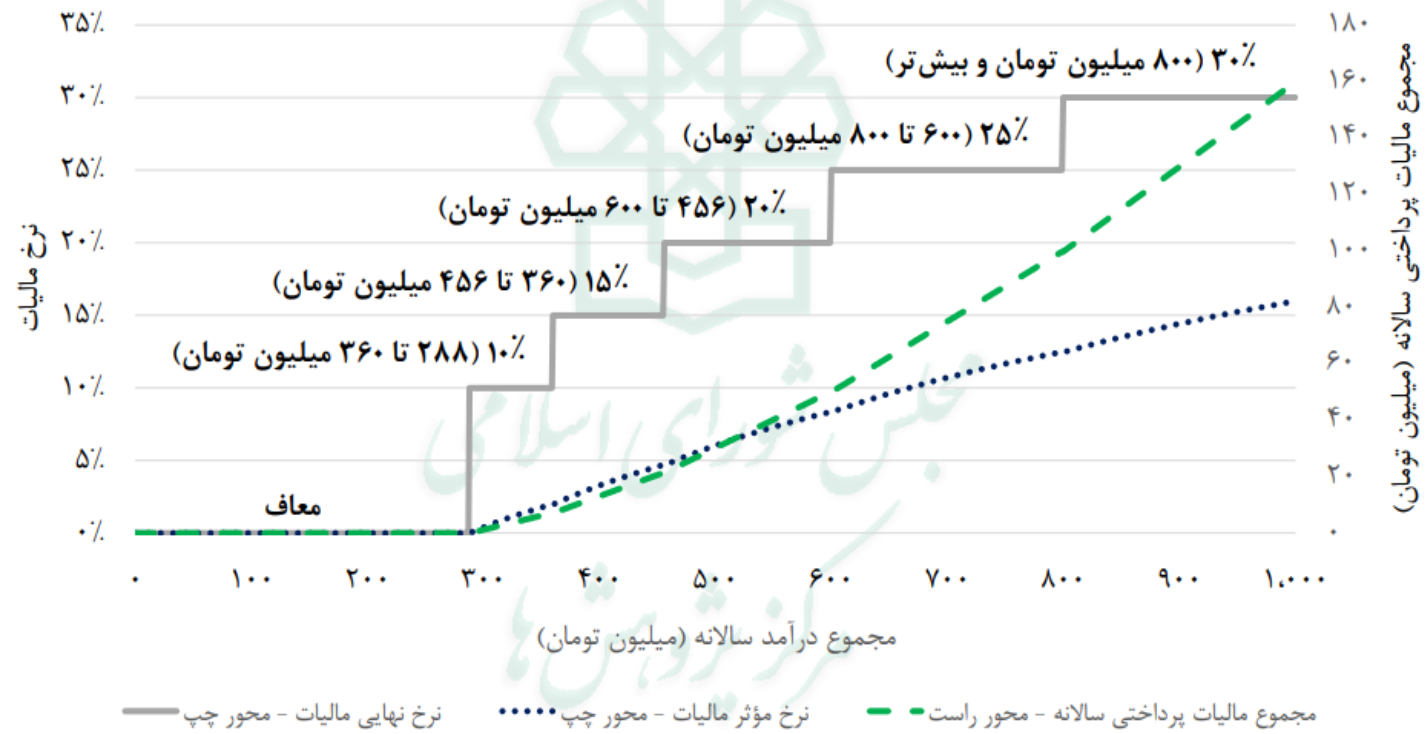

تملك دارايی‌های سرمایه‌ای (روند بودجه عمرانی) از كل منابع عمومی بودجه

مالیات بر مجموع درآمد اشخاص حقیقی

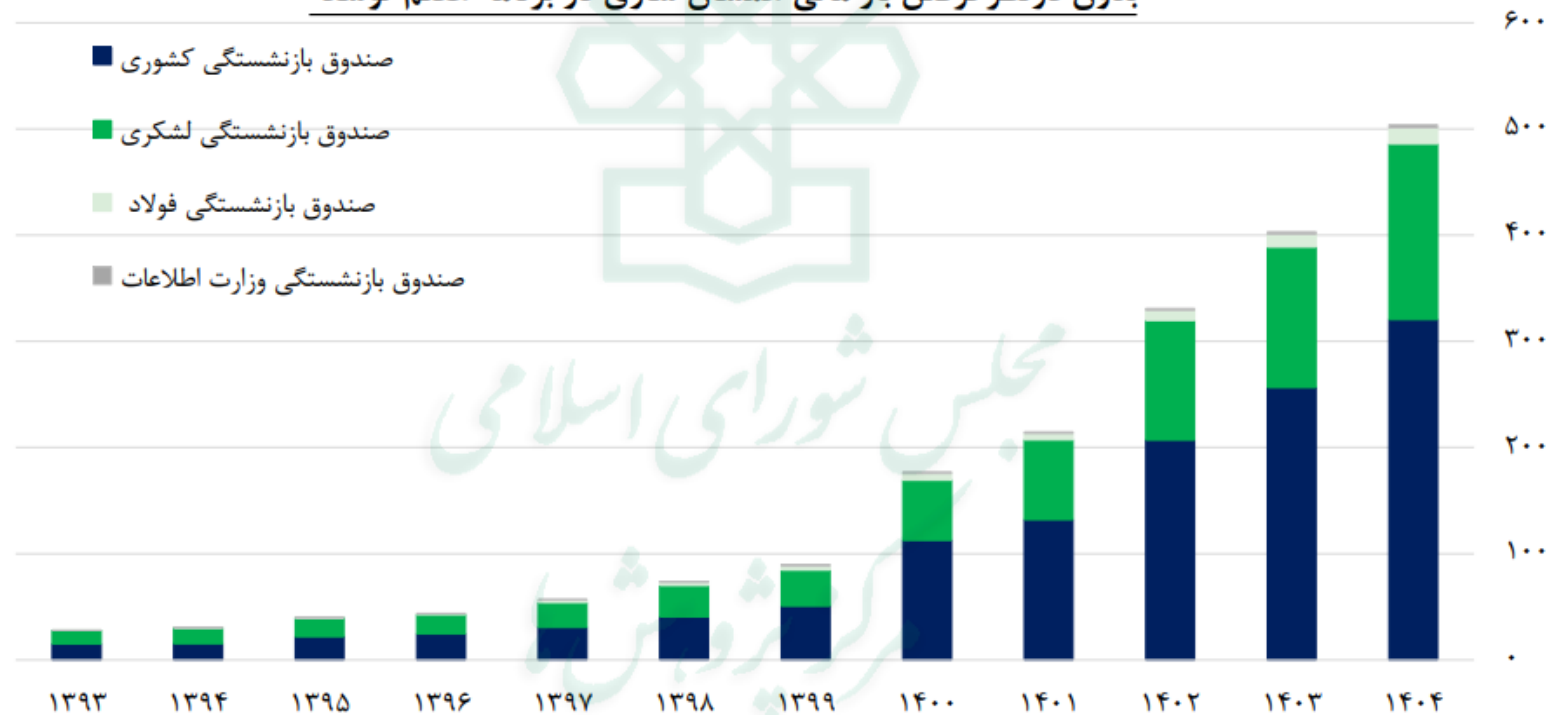
مأخذ: لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور

فروض مصارف عمومی لایحه بودجه ۱۴۰۴

ارقام	عنوان
۲۴	سقف معافیت مالیاتی حقوق ماهیانه - میلیون تومان
۲۰ (۲۸)	نرخ رشد ضریب حقوق کارکنان - واحد درصد (نرخ رشد با لحاظ افزایش پرداختی قانون جوانی جمعیت)
۲۰ (۳۹)	نرخ رشد ضریب حقوق بازنشستگان - واحد درصد (نرخ رشد با لحاظ افزایش تعداد مشمولین، قانون جوانی جمعیت و دو مرحله اجرای قانون متناسب سازی حقوق بازنشستگان)
۳۰	متوسط نرخ رشد اقلام خوراک، پوشاک و بهداشت دستگاه‌های اجرایی - واحد درصد
۲۰	متوسط نرخ رشد هزینه بیمه‌ها - واحد درصد
۱۰	متوسط نرخ رشد سایر اجزای اجتناب‌ناپذیر - واحد درصد

وابستگی صندوق های بازنشستگی به بودجه عمومی

وابستگی صندوق های بازنشستگی به بودجه عمومی (هزار میلیارد تومان)
بدون در نظر گرفتن بار مالی همسان سازی در برنامه هفتم توسعه

فهرست موضوعی تبصره های لایحه بودجه ۱۴۰۴

موضوع	شماره تبصره	موضوع	شماره تبصره
مسکن و حمل و نقل	تبصره ۱۰	عوارض و مالیات	تبصره ۱
حوادث و بحران	تبصره ۱۱	تامین مالی داخلی و خارجی	تبصره ۲
حقوق و دستمزد	تبصره ۱۲	نفت و روابط مالی آن با دولت	تبصره ۳
حمایت اجتماعی	تبصره ۱۳	شرکت های دولتی	تبصره ۴
برق و انرژی هسته ای	تبصره ۱۴	بودجه	تبصره ۵
تسهیلات تکلیفی و اشتغال	تبصره ۱۵	صنعت، معدن و ارتباطات	تبصره ۶
سلامت	تبصره ۱۶	آب، کشاورزی و محیط زیست	تبصره ۷
نظام اداری	تبصره ۱۷	آموزش، پژوهش و فرهنگ	تبصره ۸
		قضائی، انتظامی و دفاعی	تبصره ۹

بررسی تبصره ها

تبصره ۱- عوارض و مالیات

- تداوم نرخ ۱۰ درصدی مالیات بر ارزش افزوده جهت متناسب سازی حقوق بازنشستگان
- افزایش سقف معافیت حقوق از سالانه ۱۴۴ میلیون تومان به ۲۸۸ میلیون تومان (ماهانه از ۱۲ م.ت به ۲۴ م.ت)
- افزایش معافیت سالانه‌ی مشاغل از ۱۰۰ میلیون تومان به ۲۰۰ میلیون تومان
- افزایش حد نصاب تبصره‌ی ماده‌ی (۱۰۰) قانون مالیات‌های مستقیم از ۲۱.۶ میلیارد تومان به ۴۳.۲ میلیارد تومان
- کاهش ۵ واحد درصدی نرخ مالیات شرکت‌های تولیدی بورسی
- مجموع معافیت‌های مالیاتی:
  - اشخاص حقوقی: از ۵۰۰ میلیارد تومان به ۷۵۰ میلیارد تومان
  - اشخاص حقیقی: از ۵۰ میلیارد تومان به ۷۵ میلیارد تومان
  - مستثنی شدن صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی، کشاورزی، شرکت‌های بورسی، نقل و انتقال سهام و سود سپرده‌ها

تبصره ۱- عوارض و مالیات

- تمدید مهلت مؤدیان برای ثبت اسناد در سامانه‌ی مؤدیان تا پایان سال ۱۴۰۴
- تمدید مهلت تسلیم اظهارنامه‌ی عملکرد صاحبان مشاغل تا پایان مرداد ۱۴۰۴
- تغییر مالیات بر خودروهای گران‌قیمت: از ۳.۵ میلیارد تومان به ۵ میلیارد تومان
- تغییر مالیات بر املاک گران‌قیمت: از ۳۵ میلیارد تومان به ۵۰ میلیارد تومان
- تقسیم مازاد درآمدهای مالیاتی در صورت تحقق بیش از ۱۰۳٪ نسبت به میزان مقدار مصوب:
  - ۱۰٪: سازمان امور مالیاتی
  - ۳۰٪: اعتبارات استانی
  - ۶۰٪: طرح‌های عمرانی پیوست شماره‌ی یک

تبصره ۱- عوارض و مالیات

- واردات خودروی سواری نو تا سقف ۲ میلیارد یورو با نرخ تعرفه ۱۰۰ درصدی و مبنای ارزش مرکز مبادله جهت محاسبه حقوق ورودی
- تغییر نرخ مبنای محاسبه حقوق ورودی واردات از ۲۸۵۰۰ تومان به نرخ ارزش مرکز مبادله در روز اظهار
- حقوق گمرکی ماشین آلات و تجهیزات، قطعات و مواد اولیه و واسطه‌ای تولید معادل ۲ درصد
- نرخ حقوق گمرکی کالاهای اساسی، نهاده‌های دامی و کشاورزی دارو و مواد اولیه، ملزومات پزشکی و شیرخشک ۱ درصد
- سهم دولت از محل سود خالص سالانه بانک مرکزی معادل ۵۰ درصد
- اخذ ۱ درصد از ارزش واردات نهاده‌های دامی به منظور حمایت از صنعت دامپروری

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

- استفاده از اسناد اعتباری درون‌سالی به پشتوانه مانده حساب خزانه نزد بانک مرکزی برای تأمین اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با اولویت مناطق سردسیر
- مجوز دریافت تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی تا سقف ۳۰ میلیارد یورو
- مشروط شدن ایجاد هرگونه طلب جدید از دولت به دارا بودن ردیف مشخص در قانون بودجه و صدور شناسه یکتا
- پذیرش بدهی قطعی برعهده دولت (اقلام فاقد دستگاه) منوط به ارائه شناسه تعهدات دولت و طی مراحل رسیدگی
- تعیین سقف مجاز صدور تضمین‌نامه‌ها و تعهد نامه‌ها توسط سازمان معادل ۳۰۰ هزار میلیارد تومان
- تعیین نرخ به‌روزرسانی ساده برای بدهی‌های دولت به کلیه اشخاص (بانک‌ها، تأمین اجتماعی،....)
- مشروط شدن پذیرش و تسویه بدهی‌های دولت به انجام حسابرسی توسط حسابرس منتخب سازمان برنامه

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

- سقف تخصیص ارز ترجیحی معادل ۱۱ میلیارد یورو بر مبنای تخصیص سازمان برنامه
- تکلیف به سازمان بورس جهت ایجاد امکان دسترسی برخط و مشاهده مانده اوراق دولت در پورتفوی تمامی دارندگان اوراق دولتی برای سازمان و خزانه
- افزوده شدن سازمان برنامه به اعضای شورای عالی بورس
- تشکیل نهاد سپرده گذاری مرکزی اوراق دولتی در بانک مرکزی به منظور ایجاد بستر معامله اوراق دولت و شرکتهای دولتی
- مجوز تهاتر مطالبات از دولت و شرکتهای دولتی متقاضیان خرید اموال دولتی (تأمین اجتماعی، صندوقها، تولیدکنندگان برق،...) مشروط به شرکت در مزایده و پرداخت نقدی ۱۰ درصد ثمن بیع اموال دولتی

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

- اجازه به دولت نسبت به انتشار اوراق ضمان دولتی با امکان تبدیل این اوراق به اوراق مالی اسلامی در صورت عدم ایفای تعهد در سررسید یا موعد بازپرداخت اصل تسهیلات
- تعیین سقف برای انتشار اوراق ضمان شرکت های دولتی و مجوز برداشت از حساب شرکت در صورت عدم ایفای تعهدات
- اجازه به دولت جهت بهره برداری از موجودی حساب های پشتیبان جهت سپرده گذاری در بازار بین بانکی
- انتقال بدهی های سازمان هدفمندی، شرکت بازرگانی دولتی (GTC)، سازمان تعاون روستایی و سازمان امور پشتیبانی دام به بانکها و بانک مرکزی به بدهی دولت و تکلیف به دولت جهت ارائه معادل ۳۰ درصد از مطالبات مذکور در قالب اوراق غیرقابل مبادله و صرفا دارای کوپن سود
- افزایش سرمایه بانک های دولتی از محل ۲۰ درصد سهم دولت از سود بانک مرکزی و کسر از بدهی دولت

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

■ انتقال تمام دارایی‌های صندوق‌های بازنشستگی که بیش از ۵۰ درصد منابع مالی برای پرداخت مستمری آنها از محل منابع بودجه عمومی تأمین می‌شود (بغیر از صندوق لشگری و وزارت اطلاعات) به سازمان تأمین اجتماعی بعد از تجدید ارزیابی

❖ انتقال تمامی تعهدات جمعیت تحت پوشش صندوق‌های موضوع حکم به دولت

❖ ممنوعیت هرگونه اشتراک جدید و انتقال سوابق به صندوق‌های بازنشستگی انتقال یافته

❖ الزام به مشمولیت بیمه تأمین اجتماعی برای کلیه کارمندان رسمی و پیمانی استخدامی جدید در دستگاه‌های اجرایی

■ الزام دانشگاه‌های علوم پزشکی به پرداخت مبالغ حاصل از خرید و فروش دارو و تجهیزات به هزینه‌های تأمین و تدارک دارو و تجهیزات پزشکی به داروخانه‌ها و شرکتهای پخش دارو و الزام سازمان‌ها بیمه‌گر به پرداخت هزینه‌های دارو و تجهیزات به حساب جداگانه دانشگاه‌های علوم پزشکی

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

- نرخ تسعیر منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی به نرخ تسعیر بازار توافقی
- مجوز به شرکت‌های تابعه وزارت نفت جهت واردات فرآورده از محل تهاتر فرآورده یا تهاتر نفت خام، گاز و میعانات
- افزایش نرخ سوخت هوایی به ۳۰ درصد نرخ خرید سوخت از پالایشگاه‌ها
- تعیین فرمول محاسبه خوراک پتروشیمی‌های گازی مشابه سال ۱۴۰۳
- تعیین سهم شرکت‌های تابعه وزارت نفت از منابع حاصل از فرآورده‌ها در جداول بودجه

تبصره ۲- تأمین مالی داخلی و خارجی

- نرخ تسعیر منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی به نرخ تسعیر بازار توافقی
- مجوز به شرکت‌های تابعه وزارت نفت جهت واردات فرآورده از محل تهاتر فرآورده یا تهاتر نفت خام، گاز و میعانات
- افزایش نرخ سوخت هوایی به ۳۰ درصد نرخ خرید سوخت از پالایشگاه‌ها
- تعیین فرمول محاسبه خوراک پتروشیمی‌های گازی مشابه سال ۱۴۰۳
- تعیین سهم شرکت‌های تابعه وزارت نفت از منابع حاصل از فرآورده‌ها در جداول بودجه

تبصره ۳- نفت و روابط مالی آن با دولت

- افزایش منابع حساب سرمایه‌گذاری نفت و گاز مشروط به افزایش تولید نفت خام به بیش از ۳.۷۵ میلیون بشکه در روز و صادرات گاز به بیش از ۱۶ میلیارد متر مکعب در سال معادل ۵ درصد مازاد صادراتی نقدی.
- سهم شرکت ملی نفت و شرکت تابعه از مازاد صادراتی نفت (بیش از ۳.۷۵ م.ب) معادل ۱۶ درصدی.
- منابع تامین فرآورده مورد نیاز کشور از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط وزارت نفت:
  - ❖ ۱- خرید، معاوضه و تهاتر فرآورده های نفتی وارداتی تا سقف ۶۵ م.ت از طریق صادرات نفت، خالص گاز، میعانات و فرآورده
  - ❖ ۲- خرید و فروش ، معاوضه و یا تهاتر فرآورده با خوراک تحویلی واحدهای تولید داخلی تا سقف ۶۵ م.ت در قالب ردیف درآمد-هزینه
- برداشت حق العمل جایگاه های عرضه فرآورده های نفتی و cng از محل سرجمع فروش سوخت

تبصره ۳- نفت و روابط مالی آن با دولت

- ج- تکلیف به وزارت نفت برای دریافت مابه‌التفاوت خوراک نفت خام، میعانات گازی و میعانات گازی پالایشگاه‌ها و شرکتهای پتروشیمی با فرآورده‌های نفتی خریداری شده از آنها از طریق گشایش اعتبارات اسنادی (ال.سی ریالی و ارزی)
- اجازه به وزارت نفت برای تسویه معاملات به پشتوانه اسناد اعتباری و انجام قراردادهای آتی کالایی
- مجوز وصول بدهی شرکتهای پالایش و پخش در فرایند فروش خوراک و خرید فرآورده نفتی از طریق اعتبارات اسنادی
- امهال مطالبات بانک مرکزی و بانکها از شرکت ملی نفت بابت تامین مالی طرح‌های بالادستی نفت و گاز
- اجازه به شرکت پالایش و پخش به منظور واريز منابع حاصل از مابه‌التفاوت قیمت فروش فرآورده با قیمت خرید آنها از شرکت‌ها پس از تامین منابع ردیف‌های مشخص شده، برای توسعه ذخیره‌سازی و انتقال نفت
- تکلیف به وزارت نفت جهت ارایه سهمیه سوخت گازوییل ناوگان حمل و نقل به صورت اعتبار ریالی

تبصره ۴۰ – شرکت های دولتی

- اجازه به شرکت های دولتی به انتشار اوراق مالی تا سقف ۱۵ درصد سرمایه گذاری مصوب در بودجه سنواتی
- الزام شرکتهای دولتی نسبت به ثبت و بروزرسانی اطلاعات خود و شرکتهای و موسسات تابعه
- الزام تمامی شرکتهای دولتی به ثبت شرکت در اداره کل ثبت شرکتهای و موسسات غیر تجاری و اخذ شناسه ملی
- تغییر ماهیت حقوقی سازمان هدفمندی سازی یارانه ها به موسسه دولتی
- الزام به واريز حداقل ۶۰ درصد هزینه امور پژوهشی شرکت های دولتی به حساب صندوق شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت

تبصره ۵- بودجه

- اجازه به سازمان برنامه برای تخصیص ۴۵ درصد از اعتبارات هزینه‌ای و تملک سرمایه‌ای سال ۱۴۰۴ به صورت اعتبار الکترونیک با اولویت برنامه‌های خدمات درمانی، خدمات حمایتی و بیمه‌های اجتماعی، طرح‌های عمرانی وزارت نیرو و راه و شهرسازی در قالب پرداخت نقدی، واگذاری اوراق مالی و اوراق گام
- تکلیف به تمامی صندوق‌های بازنشستگی به منظور ثبت تمامی اطلاعات صندوق و شرکتهای تابعه در سامانه جامع بودجه مستقر در سازمان برنامه
- مجوز به شورای برنامه ریزی استان مبنی بر برداشت سهم امور پژوهشی از اعتبارات تخصیص یافته به دستگاه‌های اجرایی از سرجمع اعتبارات استان و هزینه‌کرد بر اساس اولویت‌های پژوهشی مصوب و نیازهای استان
- تمدید مدت ناظرین اجرایی تا پایان سال دوم برنامه (اصلاح حکم برنامه هفتم)

تبصره ۶- صنعت، معدن و تجارت

- تکلیف به نگهداری ۱۵ درصد از حقوق دولتی معادن در حساب جداگانه نزد خزانه‌داری و پرداخت به استان و شهرستان با اولویت شهرستان دارای معدن
- تکلیف به شهرداری‌ها و وزارت راه و شهرسازی مبنی بر تسریع و تسهیل سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در توسعه شبکه فیبر نوری
- اعطاء مجوز واردات خودرو متناسب به جانبازان ۵۰ درصد و بالاتر مشروط به عدم استفاده از تسهیلات موضوع ماده ۴۵ قانون ایثارگران
- تکالیف دستگاه‌های اجرایی در راستای ارتقای ایمنی معادن زغال سنگ

تبصره ۷- آب، کشاورزی و محیط زیست

- اجازه به دولت نسبت به تسویه مابه‌التفاوت قیمت‌های تکلیفی و قیمت تمام شده و بدهی طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای شرکت‌های زیرمجموعه وزارت نیرو از محل ردیف درآمدی جدول (۹) به صورت جمعی-خرجی
❖ افزایش سرمایه شرکت‌های مذکور معادل بدهی تسویه شده ناشی از اجرای این حکم
- اجازه به سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به دریافت کمک‌های نقدی و غیرنقدی حقیقی و حقوقی داخلی و خارجی برای توانمندسازی و اجرای برنامه‌های حفاظت محیط زیست، پایش و احیاء محیط زیست
- مجوز به سازمان حفاظت محیط زیست نسبت به اجرای طرح‌های اقتصاد مشارکتی محیط زیست منوط به تصویب شورای عالی محیط زیست

تبصره ۸۵ – آموزش، پژوهش و فرهنگ

- احداث خوابگاه مجردین و متاهلین و ساختمان‌های مورد نیاز با تجمیع املاک از طریق عقود حقوقی یا تهاتر و عندالزوم مشارکت با بخش غیردولتی توسط دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی.
- تخصیص ۳۰۰ میلیارد تومان به صندوق رفاه دانشجویی به عنوان کمک جهت افزایش منابع مالی صندوق.
- اجازه به وزارت آموزش و پرورش نسبت به بکارگیری معلمان بازنشسته به صورت حق‌التدریسی
- مجوز به دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مبنی بر اخذ تسهیلات بانکی از محل توثیق اموال خود تا سقف عملکرد درآمد اختصاصی در جهت تکمیل طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای.
- تکلیف به شرکت‌های دولتی موضوع بند پ تبصره (۴) مبنی بر واریز ۴۰ درصد از هزینه مسئولیت‌های اجتماعی به حساب «مسئولیت اجتماعی و محرومیت‌زدایی» و تخصیص این منابع برای فعالیت‌های فرهنگی

تبصره ۹- قضایی، انتظامی و دفاعی

- تکلیف به فراجا نسبت به ارائه تمامی خدمات ارائه شده در مراکز پلیس +۱۰ به صورت برخط با مشارکت بخش خصوصی
- تکلیف به ایجاد امکان تعویض پلاک وسایل نقلیه موتوری به شکل سیار
- تکلیف به دستگاه‌های اجرایی نسبت به پرداخت یا پیش‌بینی اعتبار در بودجه سنواتی در خصوص احکام قطعی دادگاه‌ها علیه خود؛ اجازه به مرجع قضایی نسبت به توقیف حساب بانکی دستگاه اجرایی محکوم‌علیه و برداشت به میزان محکوم‌به
- تسویه دیون ارزی و ریالی وزارت دفاع با وجوه ارزی حاصل از مطالبات خارجی تا سقف ۸ ه.م.ت

تبصره ۱۰ – مسکن و حمل و نقل

- تامین منابع از محل عوارض ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده جهت توسعه و تامین زیرساخت در سکونتگاه‌های غیررسمی و خارج از حریم
- تامین سرانه‌های خدمات شهری بافت‌های ناکارآمد و اجرای طرح کلید به کلید از محل تهاتر و مولدسازی ۱۰ درصد از اراضی الحاقی موضوع ماده ۵۰ قانون برنامه هفتم
- هزینه‌کرد یک هزارم درصد از درآمد حاصل از خدمات بندری و دریایی برای تجهیز و راه‌اندازی آزمایشگاه‌های مرجع استان توسط سازمان بنادر و دریانوردی
- اجازه به شرکت‌های هواپیمایی خارجی جهت پوشش برخی مسیرهای مرزی در ایام خاص؛ ممنوعیت نرخ‌گذاری و ارایه سوخت یارانه‌ای به این شرکت‌ها
- مشمولیت تسهیلات پرداختی شبکه بانکی بابت احداث و نوسازی خوابگاه دستگاه‌های ماده (۱) قانون احکام دائمی به عنوان ایفای تعهدات قانون جهش تولید مسکن.

تبصره ۱۱- حوادث و بحران

- تعیین تخصیص اعتبارات موضوع بند م ماده ۲۸ قانون الحاق (۲)
- اجازه به دولت جهت تخصیص از محل بند «م» ماده ۲۸ معادل ۶ م.م.ت جهت پرداخت سهم دولت به صندوق بیمه محصولات کشاورزی
- تخصیص ۷.۷ م.م.ت به حساب صندوق بیمه حوادث طبیعی ساختمان بابت حق بیمه پایه سهم دولت و حق بیمه پایه مالکان واحدهای مسکونی تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی(ره)
- تکلیف به صندوق تامین خسارات بدنی به پرداخت دیه محکومان معسر غیر عمد به میزان ۱.۵ هزار میلیارد تومان

تبصره ۱۲ – حقوق و دستمزد

- ضریب رشد حقوق شاغلین دستگاه‌های دولتی ۲۰ درصد و حداقل حکم کارگزینی معادل ۱۲ میلیون تومان
- ضریب رشد حقوق بازنشستگان ۲۰ درصد و حداقل حکم معادل ۱۰.۸ میلیون تومان
- افزایش نرخ مستمری والدین شهدا، افراد تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی معادل ۲۰ درصد
- سقف خالص پرداختی ۷ برابر حداقل حکم کارگزینی
- سقف کسورات بازنشستگی صندوق کشوری به میزان سقف خالص پرداختی
- سقف پاداش پایان خدمت کارکنان بخش دولتی معادل ۶۵۰ میلیون تومان
- تکلیف بنیاد شهید، بهزیستی و وزارت دفاع نسبت به پرداخت کمک معیشت ماهانه به جانبازان معسر فاقد درآمد
- الزام تمام دستگاه‌های اجرایی به ثبت اطلاعات پرداختی ماهانه در یک فیش حقوق

تبصره ۱۳ - حمایت اجتماعی

- تامین تنخواه هدفمندی یارانه‌ها معادل ۳ درصد مصارف هدفمندی توسط بانک مرکزی
- پرداخت وجوه ناشی از خرید تضمینی گندم به ذینفع نهایی و تکلیف به دستگاه مباشر مبنی بر واريز تمام وجوه حاصل از فروش گندم و آرد جهت مصرف در یارانه گندم و آرد و نان.
- تکلیف به صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان به تحت پوشش قراردادن صرفا سرپرست خانوار.
- الزام به پرداخت یارانه نقدی، مستمری کمیته امداد و بهزیستی، یارانه آرد و نان (خرید تضمینی گندم) به حساب ذینفع نهایی بر اساس کد ملی.
- اجازه به سرپرستان خانوار مبنی بر امکان تغییر شیوه پرداخت از نقدی به کالا برگ الکترونیکی

تبصره ۱۴ - برق و انرژی هسته ای

- اجازه به شرکت تولید و توسعه انرژی اتمی به پرداخت هزینه‌های بهره‌برداری پیش‌بینی شده در بودجه مصوب به شرکت بهره‌برداری نیروگاه اتمی بوشهر
- خرید برق از نیروگاه بوشهر بر اساس هزینه تمام شده حسابرسی شده و اجازه به فروش مازاد بر هفت میلیارد کیلووات ساعت تحویلی به شبکه در بورس انرژی
- تامین مالی طرح‌های نیروگاه های برق اتمی توسط سازمان انرژی اتمی با استفاده از الگوی سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی، منابع عمومی و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
- اجازه به دولت نسبت به پرداخت بدهی‌های قطعی و حسابرسی شده تا پایان ۱۴۰۲ به تولیدکنندگان برق بخش غیردولتی و پیمانکاران تجهیزات صنعت برق از طریق واگذاری اموال و دارایی‌های غیرمنقول دولت و کاهش بدهی دولت به شرکت توانیر بابت مابه‌التفاوت قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده برق به میزان بدهی تسویه شده

تبصره ۱۵ – تسهیلات تکلیفی و اشتغال

- تکلیف به دستگاه‌های اجرایی مبنی بر ارائه برنامه عملیاتی حمایت از تولید و توسعه اشتغال حداکثر تا ۱۵ خردادماه به وزارت امور اقتصادی و دارایی
- تکلیف به دستگاه‌های اجرایی مبنی بر تلفیق منابع حاصل با منابع بانکی جهت ارائه تسهیلات ترجیحی
- تعیین سقف مصارف تسهیلات قرض الحسنه شبکه بانکی توسط هیات عالی بانک مرکزی و تعیین سهم بانک‌ها از تسهیلات ازدواج و جوانی جمعیت و... توسط بانک مرکزی

تبصره ۱۶ - سلامت

- مشمول شدن دستیاران تخصصی علوم پزشکی از لحاظ درمان ، عمر و بازنشستگی در دوران تحصیل ذیل قوانین تامین اجتماعی
- الزام وزارت بهداشت نسبت به اجرای برنامه پزشک خانواده و نظام ارجاع در حداقل ۱۰ استان کشور
- اجازه به سازمان برنامه و سازمان های بیمه ای نسبت به پرداخت اعتبارات مرتبط با دارو (دارویار و بیمه ای) و مطالبات دانشگاه های علوم پزشکی از سازمان های بیمه گر در قبال ارایه صورت حساب تایید شده از سوی سازمان بیمه گر و دانشگاه به ذینفع نهایی
- تمهید سازوکار جهت ذخیره شش ماهه دارو و ملزومات پزشکی در سطح شرکتهای تولیدکننده، واردکننده و شرکتهای پخش
- تعیین عوارض کالاهای آسیب رسان به میزان حداقل ۲ و حداکثر ۱۰ درصد

تبصره ۱۷ – نظام اداری

- تکلیف به تمامی دستگاه‌های اجرایی به پرداخت تمامی موارد اعم از مستمر و غیرمستمر نقدی و غیرنقدی و تسهیلات به تمامی شاغلان و بازنشستگان به تفکیک شماره ملی با اختصاص شناسه یکتا
- الزام کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع بند الف به ثبت و بروزرسانی ماهانه تمامی اطلاعات کارکنان در پایگاه اطلاعات کارکنان نظام اداری
- الزام شهرداری‌های کل کشور نسبت به ثبت اطلاعات کارکنان و پرداخت‌های مربوط در سامانه سینا

پیشنهادات مرکز پژوهش های اتاق مشهد

ابهام در نحوه مشارکت طرح های عمومی – خصوصی

❖ در بودجه ۱۴۰۳ طرح های عمرانی که از سوی دولت نیمه تمام مانده و قابلیت انجام آن به صورت مشارکت عمومی-خصوصی را دارا می باشد ارائه شد که در آن نحوه مشارکت بخش خصوصی، میزان سودآوری پروژه، جزییات مالی پروژه، مزایا و موانع پیش روی پروژه و.... نامشخص بود، لذا پیشنهاد می گردد در لایحه بودجه ۱۴۰۴ این موضوع به تفکیک استان و با جزییات ارائه گردد.

تخصیص اعتبار در لایحه بودجه ۱۴۰۴ به صندوق عدالت و پیشرفت جهت توسعه استان

- ❖ نظر به اهداف برنامه هفتم توسعه که در آن رشد سالانه بخش صنعت را ۸.۵ درصد و رشد سالانه بخش معدن را ۱۳.۵ درصد و..... در نظر گرفته است، لذا برای دستیابی به این اهداف مطابق با اسناد آمایش، توسعه فرآیندهای پایین دستی زنجیره ارزش در اقتصاد هر استان از طریق:
- ❖ ایجاد پارک های تخصصی، خوشه های صنعتی و معدنی، کارخانجات نوآوری و قطب های رشد با تمرکز بر مزیت نسبی، رقابتی، منطقه ای و ویژگی های آمایشی، از طریق تخصیص بودجه به صندوق عدالت و پیشرفت در هر استان زمینه توسعه فراهم گردد و بخشی از درآمدهای مازاد هر استان در این صندوق استانی واریز و با نظارت استاندار و نمایندگان محترم مجلس برای شتاب بخشیدن به توسعه استان هزینه شود.

تخصیص بخشی از عوارض مالیات بر ارزش افزوده به شرکتهای خدماتی شهرک های صنعتی

❖ قانون الحاقی:

با عنایت به ماده ۳۹ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰" و از آنجائیکه از ۹ درصد مالیات ارزش افزوده ۴ درصد مالیات ارزش افزوده به شهرداری ها جهت ارائه خدمات در نقاط مختلف شهری و از جمله شهرک های صنعتی اختصاص داده میشود و لیکن در شهرک های صنعتی به جای شهرداری ها شرکت های خدماتی مستقر در شهرک ها خدمات لازم را ارائه می نمایند. لذا لزوم تخصیص بخشی از عوارض مالیات بر ارزش افزوده، (حداقل یک درصد) پرداختی از ۴ درصد سهم شهرداری ها به شرکتهای خدماتی که نقش ارائه بسترهای توسعه و خدمات شهری در شهرک ها را دارند یک ضرورت اجتناب ناپذیر است.

بودجه پژوهشی دستگاه ها

- ❖ در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، دو بند در مورد پژوهش وجود داشت که در لایحه بودجه سال جاری (۱۴۰۳) این تبصره‌ها حذف شده‌اند و پیشنهاد می‌گردد در لایحه بودجه ۱۴۰۴ تکرار گردد.
- ❖ بند «ج» تبصره ۹ لایحه بودجه، کلیه دستگاه‌های اجرایی را مکلف می‌کند تا یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای تخصیص یافته را بر اساس اولویت‌ها و سیاست‌های پژوهشی مصوب و نیازهای استان به امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهند. شرط استفاده از اعتبارات این بند نیز درج اولویت‌ها، نیازها و مسائل تحقیقاتی توسط دستگاه‌های اجرایی در سامانه نظام ایده‌ها و نیازها (نان) در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام بود.
- ❖ قانون تخصیص یک درصد از اعتبارات هزینه‌ای اولین بار در سال ۱۳۹۳ در ماده ۵۶ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به تصویب مجلس رسید و پس از آن در لایحه‌های بودجه سالانه نیز درج می‌شد و در لایحه بودجه ۱۴۰۲ برای اولین بار درج اولویت‌ها و نیازهای دستگاه‌های اجرایی از طریق سامانه نان به عنوان شرط استفاده از اعتبارات این بند در نظر گرفته شد.

رفع ممنوعیت ورود گوهرسنگ به صورت راف یا تراش نخورده به شرط صادرات مجدد

- ❖ تمامی گوهرسنگ‌های خام در گروه چهار کالاهای ممنوعه قرار می‌گیرند و این یک اشکال اساسی است.
- ❖ گوهرسنگ در افغانستان در حال حاضر به شکل مزایده عرضه می‌شود اما به دلیل شرایط کشور خودمان این امکان را نداریم در مزایده‌ها شرکت و این گوهرسنگ‌ها را به عنوان مواد اولیه صنعت به کشور وارد و استفاده کنیم
- ❖ لذا گوهرسنگ‌های خام و راف از گروه چهار کالاهای ممنوعه خارج شود تا به عنوان مواد اولیه صنعت گوهرسنگ‌ها مورد استفاده قرار گیرد و واردات موقت سنگ‌های خاص معدنی کشور افغانستان برای فرآوری و سپس صادرات مجدد به بازارهای جهانی صورت پذیرد

ممنوعیت جلوگیری از خام فروشی واحدهای صنایع و معادن دولتی

- ❖ در حالی که هم در اسناد فرادست و هم برنامه های توسعه کشور بر پرهیز از خام فروشی و حرکت به سوی متنوع سازی سبد تولیدات صنعتی کشور از طریق توسعه محصولات با ارزش افزوده بالاتر تأکید دارند، به نظر می رسد بخش دولتی گرایش بیشتری به خام فروشی دارد.
- ❖ این مساله به طور مشخص در شرکت های دولتی تولیدکننده مواد اولیه صنعتی به چشم میخورد که صنایع پایین دست آنها عموماً خصوصی هستند. به عنوان مثال میتوان به شرکتهای پتروشیمی تولیدکننده اوره اشاره کرد. در حالی که محصول این مجموعه ها با ورود به صنایع پایین دست میتواند به محصولات با ارزش افزوده بالاتری همچون کود شیمیایی تبدیل شود، بخش عمده اوره تولیدی، صادر می شود و در مقابل شرکت های تولید کود شیمیایی عموماً با کمبود خوراک مواجه هستند.
- ❖ مثال دیگر شرکت ملی صنایع مس است که بخش عمده تولید آن صادر میشود در حالی که واحدهای تولید سیم و کابل با محدودیت ماده اولیه مواجه هستند.

الحاقی در حوزه معادن

- ❖ بهره برداران معادنی که در جهت بهره برداری بهینه و صیانت از ذخایر معدنی، ارتقاء بهره وری و تحقیق و توسعه و اکتشاف و حفظ محیط زیست در معدن مربوط اقدام نمایند، با تایید شورای عالی معادن از پرداخت حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) حقوق دولتی معاف باشند.
- ❖ بهره برداران معادنی که جهت پژوهشهای کاربردی به منظور ارتقای بهره وری، فناوری، بهینه سازی مصرف انرژی یا تولید علم در حوزه معدن و فرآوری مواد معدنی با تایید وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به انعقاد قرارداد با دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی (دارای دانشجو در مقاطع تحصیلات تکمیلی) میکنند از پرداخت حقوق دولتی معادن تا ده درصد (۱۰ درصد) با تایید شورای عالی معادن معاف باشند.

تصویب قانون

- ❖ بازار آب راهکار مناسبی است تا آب در جایی که ارزش افزوده بیشتری ایجاد می کند مورد استفاده قرار گرفته و از اتلاف آن جلوگیری شود. در بازار آب صاحبان پروانه چاه و بهره برداران از آب می توانند آب مازاد خود را در اختیار کسانی که به آب برای تولید در بخش های مختلف نیاز دارند قرار دهند. بازار آب علاوه بر بهینه سازی استفاده از آب را محقق می کند، توزیع پایدار آب را نیز هدف گذاری می کند.
- ❖ تکلیف به وزارت نیرو برای راه اندازی بازار آب برای تامین بخشی از آب صنایع
- ❖ تکلیف به وزارت صمت و وزارت جهاد کشاورزی به منظور مشارکت حوزه صنعت در کشت قراردادی و پایداری زنجیره های تولید کشاورزی

ساماندهی اتباع

- ❖ با استقرار دولت جدید در افغانستان، ایران طی ۲ سال اخیر با موج بالای ورود مهاجرین مواجه شد و در زمینه های متعدد اقتصادی، اجتماعی، زیرساخت، منابع و... کشور با مشکلاتی مواجه شده است. لذا مدیریت و ساماندهی اتباع یک امر ضروری است. ساماندهی اتباع خارجی در داخل کشور مهم است که اگر این کار انجام نشود نمی توان جلوی سیلی از مهاجران غیرقانونی و بدون مجوز به کشور را گرفت. لذا اول باید اتباع خارجی داخل کشور شناسایی و ساماندهی شده و سپس در وهله دوم در صورت سرمایه گذاری این اتباع در کشور و یا نیاز کشور به نیروی کار، مشاغل مربوطه مشخص گردد.
- ❖ اختصاص بودجه به منظور ساماندهی اتباع ضروری می باشد.

سایر پیشنهادات

- ❖ حمایت از بازسازی و نوسازی خطوط تولید با فناوری‌های جدید جهت افزایش کیفیت محصولات تولیدی مطابق با استانداردهای بین‌المللی و پشتیبانی از جایگزینی و نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات فرسوده و توسعه ظرفیت‌های تولیدی و صادراتی بر اساس فناوری‌های روز دنیا (البته به صورت بومی‌سازی)
- ❖ اعتبار مالیاتی ۱۰۰٪ برای مدت ۸ سال برای سرمایه‌گذاری در رشته‌های hi-tech و با فناوری بالا، در ساخت تجهیزات و ماشین‌آلات و خدمات بالادستی صنایع منبع‌محور
- ❖ یکپارچه‌سازی سامانه‌های بهین‌یاب و کاداستر و جامع تجارت و توسعه و ارتقای سامانه جامع تجارت از طریق:
- ❖ تکمیل سامانه‌های جامع انبار، رصد کالا، بازرسی و شکایت
- ❖ تکمیل ارتباطات سامانه جامع تجارت و تهیه اپلیکیشن موبایل مربوطه
- ❖ کاهش یا حذف نقش عامل انسانی در فرایند ثبت سفارش
- ❖ تدوین نظام‌نامه آمار و اطلاعات صنعت و انتشار گزارش‌های سالیانه جامع
- ❖ حمایت از توسعه فضای کار اشتراکی و شتاب‌دهنده‌های تخصصی صنعتی
- ❖ بهره‌برداری بهینه از توانمندی‌های دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و فارغ‌التحصیلان مشمول نظام وظیفه سربازی در رفع نیازهای شرکت‌های صنعتی و تجاری

پیشنهادات کمیسیون های تخصصی اتاق مشهد

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

بررسی لوايح مرتبط با دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال بين سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲:

در سال‌های اخیر، اهمیت اقتصاد دانش بنیان و دیجیتال در ایران به‌طور قابل توجهی افزایش یافته است. قانون حمایت از شرکت‌های دانش بنیان در سال ۱۳۹۰ به‌عنوان اولین قدم مهم در توسعه این حوزه تصویب شد. از سال ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲، مجلس شورای اسلامی با تصویب لوائحی مانند قانون جهش تولید دانش بنیان در سال ۱۴۰۱، به حمایت از نوآوری و توسعه تولیدات داخلی پرداخت.

سال ۱۴۰۱ با نام‌گذاری به عنوان سال تولید دانش بنیان و اشتغال آفرین نشان‌دهنده اهمیت این بخش در برنامه‌ریزی‌های کشور بود. شرکت‌های استارت‌آپی همچون دیجی کالا، دیوار و اسنپ، با افزایش کاربران و فروش، نقشی کلیدی در رشد اقتصاد دیجیتال ایفا کردند و زمینه‌ساز تقویت زیرساخت‌های فناوری شدند.

برنامه‌های توسعه‌ای بر تقویت زیرساخت‌های دیجیتال و سهم بیشتر اقتصاد دیجیتال در تولید ناخالص داخلی (GDP) تأکید داشتند. برنامه‌های توسعه‌ای دیگر نیز بر اهمیت تقویت زیرساخت‌های دیجیتال و استفاده از فناوری‌های پیشرفته در افزایش بهره‌وری اقتصادی تأکید داشتند.

این اقدامات با تدوین لوائحی که هدف آن‌ها افزایش سهم اقتصاد دیجیتال در تولید ناخالص داخلی (GDP) و ایجاد اشتغال پایدار بود، شکل گرفت. مطابق با آمارها، اقتصاد دیجیتال ایران در سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۶ درصد از GDP را تشکیل می‌داد و با وجود تحریم‌ها و مشکلات اقتصادی، همچنان جای رشد زیادی داشت.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

همچنین، یکی از چالش‌های اصلی که در بررسی این لوایح مورد توجه قرار گرفت، مسئله حفظ نیروی انسانی متخصص و جلوگیری از مهاجرت نیروهای خلاق به خارج از کشور بود.

در همین راستا، قانون‌گذاران در مجلس شورای اسلامی تلاش کردند تا با تصویب لوایحی که مشوق‌های مالی و مالیاتی برای شرکت‌های دانش‌بنیان فراهم می‌کرد، سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه را افزایش دهند و به اشتغال‌زایی در این بخش کمک کنند.

در مجموع، این لوایح به ایجاد یک بستر قانونی قوی برای توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و اقتصاد دیجیتال کمک کرد و توانست بخش قابل توجهی از موانع را رفع کند. با این حال، نیاز به بهبود مستمر زیرساخت‌ها و تقویت قوانین حمایتی همچنان وجود دارد تا این روند توسعه پایدار باشد و اقتصاد ایران به‌طور کامل از ظرفیت‌های دانش‌بنیان و دیجیتال بهره‌برداری کند.

نظرات و پیشنهادات در خصوص لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور

موارد پیشنهادی عبارتند از:

۱- معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی

- تبصره ۱، بخش عوارض و مالیات / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۱۱۲ / اشاره به معافیت‌ها، نرخ صفر مالیاتی و کاهش نرخ مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی که در قانون جهش تولید دانش‌بنیان نیز آمده است.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

سقف‌های تعیین شده برای معافیت مالیاتی، به ویژه برای شرکت‌های بزرگ‌تر که نیاز به سرمایه‌گذاری بیشتری در بخش تحقیق و توسعه دارند، کافی به نظر نمی‌رسد. دولت می‌تواند سقف معافیت‌های مالیاتی را افزایش دهد و همچنین برای استارت‌آپ‌ها مشوق‌های مالیاتی خاصی در نظر بگیرد.

این اقدام منجر به تشویق شرکت‌های بزرگ به سرمایه‌گذاری بیشتر در بخش تحقیق و توسعه می‌شود و استارت‌آپ‌ها را نیز در مرحله رشد، حمایت می‌کند. قانون جهش تولید دانش‌بنیان نیز در این زمینه پیش‌زمینه‌های لازم را دارد که می‌توان از آن بهره برد.

لذا پیشنهاد می‌گردد:

- افزایش سقف معافیت‌های مالیاتی: برای تشویق به تحقیق و توسعه بیشتر، به ویژه برای شرکت‌هایی که در مراحل رشد هستند و هزینه‌های بالایی در این حوزه دارند.
- حمایت مالیاتی ویژه برای استارت‌آپ‌ها: شرکت‌های نوپا و استارت‌آپ‌ها که از منابع مالی محدودتری برخوردارند، نیاز به معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی بیشتری دارند.

۲. کاهش حقوق گمرکی تجهیزات و مواد اولیه

- تبصره ۱، بخش عوارض و مالیات / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۱۱۲ / کاهش حقوق گمرکی برای ماشین‌آلات و تجهیزات با رعایت ماده ۳ قانون جهش تولید دانش‌بنیان به ۲ درصد.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

این تصمیم به کاهش هزینه‌های تولید و تسهیل در واردات تکنولوژی‌های پیشرفته منجر می‌شود. می‌توان علاوه بر کاهش حقوق گمرکی به ۲ درصد، معافیت کامل برای تجهیزات تحقیقاتی شرکت‌های دانش‌بنیان را اعمال نمود. این امر باعث می‌شود شرکت‌ها تجهیزات پیشرفته را با هزینه‌های کمتر وارد کرده و به توسعه فناوری‌های نوآورانه بپردازند

لذا پیشنهاد لازم برای تقویت این بخش به شرح زیر است:

- معافیت کامل برای تجهیزات تحقیقاتی: پیشنهاد می‌شود معافیت ویژه‌ای برای تجهیزات آزمایشگاهی و تحقیقاتی شرکت‌های دانش‌بنیان در نظر گرفته شود تا این شرکت‌ها بتوانند بدون دغدغه واردات، به توسعه فناوری‌های جدید بپردازند.

۳. انتشار اوراق مشارکت برای طرح‌های دانش‌بنیان

- تبصره ۲، تأمین مالی داخلی و خارجی / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۱۱۲ / اشاره به انتشار اوراق مشارکت برای توسعه زیرساخت‌ها با اولویت به‌کارگیری محصولات دانش‌بنیان. این رویکرد، منبع مالی مناسبی برای طرح‌های نوآورانه به‌ویژه در زمینه توسعه زیرساخت‌ها است. دولت می‌تواند مدل‌های تأمین مالی نوآورانه همچون تأمین مالی جمعی یا ایجاد صندوق‌های تخصصی را معرفی کند. این امر منابع مالی بیشتری را برای طرح‌های دانش‌بنیان فراهم می‌کند و مشارکت عموم را در پروژه‌ها افزایش می‌دهد. به منظور بهره‌وری بیشتر، پیشنهاد می‌گردد:

- استفاده از مدل‌های تأمین مالی خلاقانه: پیشنهاد می‌شود از مدل‌های جدید یا ترکیبی از تأمین مالی جمعی (Crowdfunding) و یا صندوق‌های سرمایه‌گذاری تخصصی برای حمایت از طرح‌های دانش‌بنیان استفاده شود تا شرکت‌های بیشتری بتوانند از این منابع بهره‌مند شوند.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

۴. سرمایه‌گذاری مشترک با شرکت‌های خصوصی

- تبصره ۴، شرکت‌های دولتی / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۹۷۰ / سرمایه‌گذاری مشترک سازمان‌های توسعه‌ای با شرکت‌های دانش‌بنیان در طرح‌های فناوری مصوب شورای راهبری فناوری‌ها و تولید دانش‌بنیان.

این سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند بستر مناسبی برای رشد شرکت‌های فناورانه و ایجاد پروژه‌های بزرگ باشد.

می‌توان مکانیزم‌های پایش و ارزیابی مداوم برای پروژه‌های سرمایه‌گذاری مشترک ایجاد نمود. این ارزیابی‌ها به اطمینان از بازگشت سرمایه و موفقیت پروژه‌های فناورانه کمک می‌کند و سرمایه‌گذاران را به مشارکت بیشتر ترغیب می‌نماید.

لذا پیشنهاد می‌گردد:

- پایش و ارزیابی مداوم: پیشنهاد می‌شود مکانیزم‌های ارزیابی و نظارت بر بازدهی این سرمایه‌گذاری‌ها تدوین شود تا از موفقیت و بازگشت سرمایه این پروژه‌ها اطمینان حاصل شود.

۵. الزام شرکت‌های دولتی به هزینه‌کرد در پژوهش‌های فناورانه

- تبصره: تبصره ۴، شرکت‌های دولتی / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۱۱۲ / الزام شرکت‌های دولتی به صرف ۶۰ درصد از هزینه‌های پژوهشی خود برای پروژه‌های تحقیق و توسعه و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

این تصمیم می‌تواند به افزایش همکاری بین شرکت‌های دولتی و خصوصی منجر شود. دولت می‌تواند بخشی از بودجه‌های پژوهشی شرکت‌های دولتی را به استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک و متوسط اختصاص دهد تا این شرکت‌ها نیز در روند توسعه فناوری مشارکت کنند. این اقدام باعث افزایش همکاری بین بخش دولتی و خصوصی و توسعه فناوریانه می‌شود.

لذا پیشنهاد می‌گردد:

- حمایت از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌های کوچک و متوسط: بهتر است بخشی از این بودجه به شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک و استارت‌آپ‌ها تخصیص یابد که توانایی تأمین مالی مستقل ندارند ولی پروژه‌های نوآورانه‌ای را دنبال می‌کنند.

۶. حمایت از اشتغال پایدار و مشاغل فناور

- تبصره: تبصره ۱۵، تسهیلات تکلیفی و اشتغال / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۴۱۲ / حمایت از اشتغال پایدار و بنگاه‌های کوچک و متوسط با اولویت صنایع دانش‌بنیان و شتاب‌دهنده‌ها.

برای ارتقاء اشتغال در این حوزه‌ها پیشنهاد می‌گردد:

- آموزش و توانمندسازی نیروهای انسانی: پیشنهاد می‌شود بودجه‌ای برای برنامه‌های آموزشی و کارآموزی در حوزه‌های دانش‌بنیان در مناطق کمتر توسعه‌یافته در نظر گرفته شود. همچنین، بسته‌های حمایتی برای جذب و نگه‌داشت نیروهای متخصص و جلوگیری از مهاجرت آنان به خارج از کشور طراحی گردد.

کمیسیون کسب و کارهای دانش بنیان و اقتصاد دیجیتال

۷. تسهیلات قرض الحسنه برای شرکت‌های دانش بنیان

- تبصره: تبصره ۱۵، تسهیلات تکلیفی و اشتغال / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۴۱۲ / الزام بانک مرکزی به تخصیص بخشی از تسهیلات قرض الحسنه به شرکت‌های دانش بنیان و نوآور.

این تسهیلات برای شرکت‌های نوپا بسیار مهم است و می‌تواند به تأمین منابع مالی اولیه آنها کمک کند. بهبود این بند می‌تواند شامل:

- توسعه تسهیلات قرض الحسنه و مشوق‌های بانکی: بانک‌ها می‌توانند با ارائه وام‌های با نرخ بهره پایین یا بدون بهره، با شرایط بازپرداخت منعطف به رشد کسب و کارهای دانش بنیان کمک کنند.

۸. تخصیص درصدی از درآمد خام فروشی به توسعه حوزه دانش بنیان

- تبصره ۱۶، منابع حاصل از صادرات نفت و میعانات گازی / شناسه بودجه‌ای: ۷۰۴۳۲ / الزام بانک مرکزی به تخصیص بخشی از تسهیلات قرض الحسنه به شرکت‌های دانش بنیان و نوآور.

پیشنهاد می‌شود نیم تا یک درصد از درآمد حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و گاز طبیعی به توسعه حوزه دانش بنیان اختصاص یابد. این منابع می‌توانند به تأسیس صندوقی ویژه برای حمایت از پروژه‌های تحقیق و توسعه و استارت‌آپ‌های دانش بنیان اختصاص یابند.

با ایجاد این صندوق، تأمین مالی پایدار برای طرح‌های فناورانه تضمین می‌شود و روند توسعه فناوری‌های پیشرفته در کشور تسریع خواهد شد. همچنین، شفافیت در نحوه تخصیص این منابع و گزارش‌دهی دوره‌ای از عملکرد صندوق توصیه می‌شود تا بهره‌وری اقتصادی حداکثری حاصل گردد.

کمیسیون معدن

۱. ساختار و اولویتهای بودجه بخش معدن

در برنامه بودجه ۱۴۰۴ برای بخش معدن، اولویتهای مالی و درآمدی دولت بهطور کلی بر موارد زیر متمرکز شده است:

- حقوق دولتی معادن: بخشی از حقوق دولتی معادن بهطور خاص به استانها و شهرستانهای معدن خیز اختصاص می یابد که هزینه کرد آن با اولویت مناطق نزدیک به محل معدن تعریف شده است (بند الف شناسه بودجهای ۷۰۴۴۱). این بخش تغییری نسبت به سنوات گذشته ندارد. هرچند مسئله حقوق دولتی که از سال ۱۳۹۹ به یک مسئله نسبتاً جدی در فعالیتهای معدنی تبدیل شده است، به تعیین ضرایب آن برای معادن بر می گردد که شورای عالی معادن در خصوص آن تصمیم گیری می کند.
- عوارض جابه جایی بارهای معدنی: تعیین نرخ عوارض برای جابه جایی بار معدنی از جاده به استثنای شن و ماسه و خاک رس (که باید تعریف شود)، با هدف ترغیب استفاده از حمل و نقل ریلی (بند ظ شناسه بودجهای ۷۰۱۱۲). از این عوارض، درصدی به بهبود و توسعه خطوط ریلی مرتبط با معادن اختصاص می یابد که می تواند هم زیرساختهای معدن را بهبود دهد و هم باعث افزایش امنیت و کاهش هزینهها در انتقال مواد معدنی شود. با توجه به اینکه میزان استخراج مواد معدنی استان در سال ۱۴۰۲ به کمی بیش از ۴۳ میلیون تن ماده معدنی بوده است و ۵۰ درصد آن در بین ۵۱۹ معدن متمرکز شده است، باید به این نکته توجه کرد که ظرفیت و گسترش محدود شبکه حمل و نقل ریلی و اثرات احتمالی منفی این مصوبه بر قیمت تمام شده مواد معدنی در نهایت چگونه خواهد بود. با توجه به زمان بر بودن

کمیسیون معدن

۱. ساختار و اولویت‌های بودجه بخش معدن

در برنامه بودجه ۱۴۰۴ برای بخش معدن، اولویت‌های مالی و درآمدی دولت به‌طور کلی بر موارد زیر متمرکز شده است:

- حقوق دولتی معادن: بخشی از حقوق دولتی معادن به‌طور خاص به استان‌ها و شهرستان‌های معدن‌خیز اختصاص می‌یابد که هزینه‌کرد آن با اولویت مناطق نزدیک به محل معدن تعریف شده است (بند الف شناسه بودجه‌ای ۷۰۴۴۱). این بخش تغییری نسبت به سنوات گذشته ندارد. هرچند مسئله حقوق دولتی که از سال ۱۳۹۹ به یک مسئله نسبتاً جدی در فعالیت‌های معدنی تبدیل شده است، به تعیین ضرایب آن برای معادن بر می‌گردد که شورای عالی معادن در خصوص آن تصمیم‌گیری می‌کند.
- عوارض جابه‌جایی بارهای معدنی: تعیین نرخ عوارض برای جابه‌جایی بار معدنی از جاده به استثنای شن و ماسه و خاک رس (که باید تعریف شود)، با هدف ترغیب استفاده از حمل‌ونقل ریلی (بند ظ شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲). از این عوارض، درصدی به بهبود و توسعه خطوط ریلی مرتبط با معادن اختصاص می‌یابد که می‌تواند هم‌زیست‌های معدن را بهبود دهد و هم باعث افزایش امنیت و کاهش هزینه‌ها در انتقال مواد معدنی شود. با توجه به اینکه میزان استخراج مواد معدنی استان در سال ۱۴۰۲ به کمی بیش از ۴۳ میلیون تن ماده معدنی بوده است و ۵۰ درصد آن در بین ۵۱۹ معدن متمرکز شده است، باید به این نکته توجه کرد که ظرفیت و گسترش محدود شبکه حمل و نقل ریلی و اثرات احتمالی منفی این مصوبه بر قیمت تمام شده مواد معدنی در نهایت چگونه خواهد بود. با توجه به زمان بر بودن

کمیسیون معدن

توسعه ریلی و اینکه معمولاً این بودجه‌ها در محل پیش بینی شده هزینه نمی‌شود. پیشنهاد می‌گردد میزان عوارض جابجایی در حمل جاده ای با یک درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۰٪ مصوب شود و ۳ درصد آن جهت توسعه ریلی هزینه گردد.

- ایمنی معادن زغال سنگ: در این بخش به موضوع ارتقای ایمنی معادن زغال سنگ پرداخته شده و وظایف نظارتی، بازرسی و آموزش ایمنی کارگران تعریف شده است (بند ت شناسه بودجه‌ای ۷۰۴۳۱). این اقدامات هم در راستای حفظ ایمنی کارگران و هم برای بهبود شرایط کاری معادن اهمیت دارد. اما نباید از این نکته مهم غافل شد که تعطیلی ۳ ماهه معادن زغال سنگ چه تاثیری بر تولید این ماده معدنی و صنایع وابسته به آن می‌گذارد. این تاثیرات می‌تواند موجب فشار و چانه زنی برای راه اندازی مجدد و یا فعالیت غیرمجاز این معادن، افزایش تقاضای واردات زغال سنگ، افزایش قیمت تمام شده فولاد تولیدی کشور شود. چه بسا چنین پیشبینی‌ای نسبت به کاهش تولید زغال سنگ موجب افزایش انگیزه برای ایجاد سوگیری در ارزیابی ریسک اولیه شود. نکته دوم در خصوص اجرای این شناسه امکان سنجی آن از حیث ظرفیت اجرایی و نظارتی است به خصوص که «بازرسی» این دستگاه‌ها از معادن در برخی موارد ناکارآمد گزارش شده است. علاوه بر این ابهام بعدی در خصوص تامین مالی این فرآیند بازرسی و ایمن سازی است که به «مازاد حقوق دولتی» اشاره دارد. در کنار این‌ها وجود مسئولین ایمنی در سازوکار فعالیت نظام مهندسی دیده شده است و چه بسا آسیب شناسی عملکرد و تمرکز بر کارآمدی این نهاد نتیجه نهادمندتر و ماندگارتری داشته باشد.

دولت با این ساختار بودجه‌ای تلاش کرده است تا هم درآمد خود را از بخش معدن تضمین کند و هم بخشی از هزینه‌ها را به بهبود زیرساخت‌ها و ایمنی معادن اختصاص دهد. علیرغم اینکه سهم درآمدی حاصل از بهره‌مالکانه و حقوق دولتی در سال ۱۴۰۳ نسبت به ۱۴۰۲ به میزان ۱۳ درصد افزایش داشته است، در لایحه بودجه ۱۴۰۴ این مقدار ثابت باقی مانده که نشان می‌دهد احتمالاً سیاست افزایش مالیات و عوارض معادن مد نظر نبوده و جای این امید است که تمرکز بر بهینه‌سازی هزینه‌ها باشد.

کمیسیون معدن

۲. پیشنهادهایی برای بهبود بودجه بخش معدن از دیدگاه بخش خصوصی

در این راستا، موارد زیر می‌تواند برای جلب نظر و ارتقای مشارکت بخش خصوصی در این بخش مؤثر باشد:

- افزایش بودجه اکتشاف: اختصاص بودجه ویژه برای اکتشافات معدنی می‌تواند انگیزه بیشتری برای بخش خصوصی ایجاد کند. اکتشافات جدید نه تنها ظرفیت تولید را افزایش می‌دهد، بلکه می‌تواند ارزش افزوده و جذب سرمایه‌گذاری را بالا ببرد. همچنین ظرفیت سرمایه‌پذیری معادن در ارتباط با حجم ذخیره قطعی اکتشاف شده می‌باشد. انجام بخش پر ریسک این اکتشافات توسط سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور می‌تواند به تداوم این فرآیند از طریق بخش خصوصی کمک کننده باشد.
  - حمایت از سرمایه‌گذاری‌های فناوری و تجهیزات مدرن: در نظر گرفتن تسهیلات یا معافیت‌های مالیاتی برای شرکت‌هایی که به بهبود فناوری و استفاده از تجهیزات مدرن برای استخراج و فرآوری مواد معدنی اقدام می‌کنند، می‌تواند جذابیت بخش معدن را افزایش دهد.
  - تشویق به ایجاد ارزش افزوده در فرآیندهای معدن‌کاری: به منظور دوری از خام‌فروشی، ایجاد انگیزه‌های مالی برای شرکت‌هایی که به فرآوری و تولید محصولات معدنی با ارزش افزوده بالا روی می‌آورند، می‌تواند راهکاری مؤثر برای ارتقای نقش معدن در اقتصاد ملی باشد و همزمان نیاز به صادرات مواد خام را کاهش دهد. این مشوق‌ها می‌تواند به صورت معافیت‌های چشم‌گیر از پرداخت حقوق دولتی، مشروط و مقید به توسعه بخش فرآوری و به صورت مدت‌دار تعیین شود.
- با اعمال این پیشنهادهای بودجه می‌تواند نقش موثرتری در جذب سرمایه‌گذاری و ارتقای سطح فناوری و بهره‌وری معادن داشته باشد و به توسعه پایدارتر این بخش از

دیدگاه بخش خصوصی کمک کند.

کمیسیون مالیات

با توجه به برنامه هفتم، قرار است سهم مالیات از تولید ناخالص داخلی تا پایان این برنامه به ۱۰ درصد برسد که برای تحقق این هدف، اصلاحاتی مانند ساماندهی معافیت‌ها و تغییر نرخ‌های مالیاتی ضروری است. به منظور حمایت از اقشار متوسط نیز، معافیت مالیاتی حقوق و دستمزد دو برابر و معافیت مالیاتی مشاغل سه برابر پیش‌بینی شده است. سیاست‌گذاران باید تصمیم بگیرند که آیا افزایش تعداد مشاغل معاف از مالیات، که ممکن است باعث کاهش ۴۸ هزار میلیارد تومانی درآمد دولت در سال ۱۴۰۵ شود، منطقی است یا خیر. همچنین، برای تقویت نقش مالیات در تنظیم اقتصاد، باید زیرساخت‌های لازم برای اجرایی کردن مالیات بر سوداگری و سرمایه‌گذاری تا سال ۱۴۰۴ فراهم شود.

۱. حمایت از قشر متوسط

در بخشنامه بودجه ۱۴۰۴، معافیت مالیاتی حقوق و دستمزد دو برابر و معافیت مالی مشاغل سه برابر پیش‌بینی شده است. این در حالی است که معافیت مشاغل در بودجه ۱۴۰۳ نسبت به ۱۴۰۲، حدود ۱۱۱ درصد افزایش یافته بود. همچنین، اگر صاحبان مشاغل از پایانه‌های فروشگاهی استفاده کنند، معافیت سالیانه آنها تا سه برابر معافیت تصویب‌شده در قانون بودجه ۱۴۰۲ افزایش خواهد یافت.

کمیسیون مالیات

سال	معافیت مشاغل	پایه	درصد رشد	معافیت پایه حقوق و دستمزد	درصد رشد	درآمد مالیاتی مشاغل (هزار میلیارد تومان)	درصد رشد درآمد مشاغل نسبت به سال قبل
۱۴۰۰	۳۶۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۲۵	۴۸۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۲۳			
۱۴۰۱	۳۹۶.۰۰۰.۰۰۰	٪۱۰	۶۷۲.۰۰۰.۰۰۰	٪۴۰			
۱۴۰۲	۴۷۵.۰۰۰.۰۰۰	٪۲۰	۱.۲۰۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۷۹			
۱۴۰۳	۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۱۱۱	۱.۴۴۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۲۰	۷۹.۷	٪۵۴	
۱۴۰۴ (طبق بخشنامه بوجه)	۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۲۰۰	۲.۸۸۰.۰۰۰.۰۰۰	٪۱۰۰	۱۱۱.۷	٪۴۰	
۱۴۰۵ (افزایش ۳ برابری معافیت)					۱۰۰.۹	٪۱۰-	
۱۴۰۵ (افزایش معافیت معادل تورم)					۱۴۹.۲	٪۳۴	

تغییرات در معافیت مالیات بر درآمد مشاغل، اثر خود را با یک سال تأخیر و در درآمدهای مالیاتی سال ۱۴۰۵ نشان خواهد داد، زیرا بررسی اظهارنامه‌ها و وصول مالیات در سال بعد انجام می‌شود. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که اگر معافیت مشاغل سه برابر شود، در مقایسه با افزایش معافیت متناسب با تورم، درآمدهای مالیاتی در سال ۱۴۰۵ حدود ۴۸ هزار میلیارد تومان کاهش خواهد یافت. با توجه به افزایش قابل توجه معافیت مشاغل در بودجه ۱۴۰۳، پیشنهاد می‌شود معافیت‌های سال ۱۴۰۴ متناسب با نرخ تورم تنظیم شود.

کمیسیون مالیات

برای تحقق هدف حمایت از اقشار متوسط از طریق معافیت مالیاتی، باید وضعیت فعلی بررسی شود. برآوردها نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۳ حدود ۷۷٪ مشاغل یا معاف از مالیات هستند یا مالیات سالیانه آنها کمتر از ۵ میلیون تومان است. اگر معافیت مالیاتی سه برابر شود، این نسبت به ۸۹.۶٪ می‌رسد، اما اگر معافیت‌ها فقط متناسب با تورم افزایش یابند، این نسبت ۷۷.۶٪ خواهد بود. حالا سیاست‌گذاران باید تصمیم بگیرند که افزایش تعداد مشاغل معاف از مالیات به قیمت کاهش ۴۸ هزار میلیارد تومانی درآمد دولت در سال ۱۴۰۵ اولویت دارد یا نه؟

در بخشنامه بودجه ۱۴۰۴، به معافیت مالیاتی حقوق و دستمزد نیز پرداخته شده است. در سال ۱۴۰۲، این معافیت ۷۹٪ نسبت به سال قبل افزایش یافته است، در حالی که میانگین رشد این معافیت در پنج سال گذشته ۴۱٪ بوده که تقریباً با نرخ تورم همخوانی دارد. افزایش ۱۰۰ درصدی معافیت در سال ۱۴۰۴ باعث کاهش درآمدهای مالیاتی می‌شود. از سوی دیگر، افزایش حقوق کارکنان دولت کمتر از تورم بوده و نباید برنامه‌ریزی به‌گونه‌ای باشد که هر سال قدرت خرید آنها کاهش یابد. بنابراین، این تصمیم باید با سیاست‌های جبران حقوق و دستمزد هماهنگ شود.

۲. افزایش یک واحد درصدی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی

طبق بند ۴ سیاست‌های برنامه هفتم و ماده ۲۶ قانون برنامه، دولت قصد دارد سهم مالیات از تولید ناخالص داخلی را به ۱۰ درصد برساند و ۸۰ درصد بودجه جاری را از درآمدهای مالیاتی تأمین کند. در بودجه ۱۴۰۴، افزایش یک درصدی این نسبت پیش‌بینی شده است. در سال ۱۴۰۲، این نسبت ۴.۶۲ درصد بود و انتظار می‌رود در صورت تحقق کامل درآمدهای مالیاتی، تا پایان سال به ۵.۰۶ درصد برسد.

کمیسیون مالیات

برای افزایش یک واحد درصدی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی در سال ۱۴۰۴، لازم است مجموع درآمدهای مالیاتی و گمرکی به ۲۱۳۵ هزار میلیارد تومان برسد که این معادل رشد ۵۶.۵ درصدی در درآمدهای مالیاتی است. اگر فقط درآمدهای مالیاتی غیر از گمرک در نظر گرفته شود، این رقم به ۱۹۱۲ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

برای دستیابی به این افزایش درآمد، باید معافیت‌ها ساماندهی، برخی نرخ‌های مالیاتی اصلاح و فرار مالیاتی کاهش یابد. سیاست‌گذاران باید با توجه به آثار جانبی و توان اجرایی، اولویت‌ها را تعیین کنند. یکی از اولویت‌های اصلی اجرای کامل قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مؤدیان است تا نظام مالیاتی از رویکرد ممیزمحور به رویکرد مبتنی بر شفافیت و تحلیل اطلاعات تغییر کند.

همچنین لازم است معافیت‌های فعلی سامان‌دهی شده و معافیت‌های غیرضروری حذف و معافیت‌های ضروری بازطراحی شوند. طبق قانون برنامه هفتم پیشرفت، دولت موظف است ظرف ۶ ماه پس از اجرای این قانون، لوائح لازم برای کاهش تخفیفات و معافیت‌های مالیاتی را تنظیم و به مجلس ارائه کند. این اقدامات در لایحه «اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم» گنجانده شده و نیازمند پیگیری برای تصویب است.

افزایش سه‌برابری معافیت مشاغل و دوبرابری معافیت حقوق و دستمزد ممکن است درآمدهای مالیاتی را در سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ کاهش دهد و دستیابی به افزایش یک واحد درصدی نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی را دشوارتر کند.

بر اساس بند "ر" تبصره ۶ قانون بودجه سال ۱۴۰۳، متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان لشکری، کشوری و صندوق فولاد از محل منابع حاصل از افزایش یک واحد درصد مالیات بر ارزش افزوده تأمین شده است. با توجه به تداوم هزینه‌های ناشی از این متناسب‌سازی در سال ۱۴۰۴ و نیاز به اجرای گام دوم آن طبق قانون برنامه هفتم پیشرفت،

کمیسیون مالیات

ضروری است که افزایش یک واحد درصدی مالیات بر ارزش افزوده در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ ذکر شود. همچنین، برنامه‌ریزی برای تأمین مالی این گام دوم متناسب‌سازی حقوق بازنشستگان باید صورت گیرد.

مقایسه نرخ مالیات بر ارزش افزوده ایران با سایر کشورها نشان می‌دهد که این نرخ در ایران از بسیاری از کشورهای همسایه کمتر است و همچنین اختلاف معناداری با متوسط کشورهای OECD دارد. این امر می‌تواند بر لزوم بازنگری در سیاست‌های مالیاتی و بهبود درآمدهای دولت تأکید کند.

مالیات بر ارزش افزوده نسبت به سایر روش‌های تأمین مالی کسری بودجه دولت کمترین آثار اختلالی را بر نظام اقتصادی کشور دارد. اگر این مالیات از طریق سامانه مؤدیان اجرا شود و تخصیص اعتبار مالیاتی به موقع صورت گیرد، تولیدکنندگان می‌توانند مالیات پرداختی خود را مسترد کنند، که به این ترتیب بار مالی این پایه مالیاتی برعهده مصرف‌کننده نهایی خواهد بود.

با تصویب قانون تسهیل تکالیف مؤدیان و اجرای سامانه مؤدیان، امید است که این پایه مالیاتی در سال‌های آینده به‌خوبی عملیاتی شود. همچنین، سازوکارهای تشویقی برای صادرات در قانون مالیات بر ارزش افزوده وجود دارد، به طوری که کالاهای صادراتی مشمول مالیات به نرخ صفر هستند.

دامنه معافیت‌های کالا و خدمات در قانون مالیات بر ارزش افزوده بسیار گسترده است، که این امر منجر به کاهش آثار ناشی از افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده بر معیشت جامعه می‌شود. طبق بررسی‌ها، حدود ۷۱ درصد از کالاها و خدمات مصرفی مردم معاف از مالیات بر ارزش افزوده هستند و این نسبت در مورد خوراکی‌ها و نوشیدنی‌ها به ۸۴ درصد می‌رسد. بنابراین، افزایش یک واحد درصدی این مالیات تأثیر زیادی بر معیشت گروه‌های کم‌درآمد نخواهد داشت.

کمیسیون مالیات

طبق ماده ۴۵ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰، دولت موظف است تا از منابع حاصل از این مالیات، کمک‌های پرداختی به افراد تحت پوشش نهادهای حمایتی را حداقل معادل نرخ مالیات بر ارزش افزوده افزایش دهد. این نهادها نیز باید سایر نیازمندان را شناسایی کرده و آنها را شامل این افزایش درآمد قرار دهند. آیین‌نامه این ماده در اسفند ماه ۱۴۰۱ ابلاغ شد و سه دهک پایین جمعیت می‌توانند برای دریافت این افزایش درآمد درخواست دهند.

نکته مهم این است که افزایش قیمت ناشی از این سیاست تنها یک‌بار اتفاق می‌افتد و منجر به افزایش مستمر قیمت‌ها نمی‌شود. در مقابل، درآمد حاصل از این سیاست پایدار است و اگر این حکم به کاهش ناترازی بودجه و جلوگیری از پولی‌شدن کسری بودجه دولت کمک کند، انتظار می‌رود در بلندمدت تورم کمتری نسبت به شرایط عدم اجرای این سیاست مشاهده شود.

برای جلوگیری از تورم و فشار بر اقشار ضعیف جامعه، علاوه بر کاهش هزینه‌های دولت و سایر راهکارهای افزایش درآمد، پیشنهاد می‌شود که سیاست افزایش نرخ مالیات بر ارزش افزوده نیز در دستور کار قرار گیرد.

۳. هوشمندسازی نظام مالیاتی

برای بهبود نظام مالیاتی، باید از رویکرد ممیزمحور و مبتنی بر اظهارنامه مؤدیان به رویکردی مبتنی بر شفافیت و تحلیل اطلاعات منتقل شویم. این تغییر باعث افزایش کارایی، کاهش فشار بر مؤدیان و افزایش عدالت مالیاتی خواهد شد. در بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۴، بر ضرورت جایگزینی سیستم‌های هوشمند به جای روش‌های سنتی تأکید شده است. برای دستیابی به این هدف، اقدامات زیر باید انجام شود.

اجرای کامل قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مؤدیان باید همه فعالان اقتصادی حداکثر تا پایان سال ۱۴۰۳ نسبت به اقدام نمایند.

کمیسیون مالیات

نیاز است که اطلاعات مالیاتی با دیگر سامانه‌ها، مانند سامانه املاک و اسکان، همگام‌سازی شود تا مالیات بر خانه‌های خالی به درستی اجرا شود.

ایجاد کارپوشه الکترونیک هر ایرانی باید یک کارپوشه الکترونیک برای ثبت فعالیت‌های اقتصادی، معاملات و پرداخت‌های مالیاتی خود داشته باشد.

اجرای مالیات بر سوداگری نیاز به ایجاد بستر اجرایی برای مالیات بر سوداگری و جمع‌آوری اطلاعات از طریق صدور صورتحساب الکترونیکی برای معاملات غیرتجاری، مانند دفاتر اسناد رسمی و صرافی‌ها وجود دارد.

حسابرسی مبتنی بر ریسک باید از روش‌های حسابرسی مبتنی بر ریسک برای بررسی اظهارنامه‌های مالیاتی استفاده شود تا کارایی بیشتری در فرآیند مالیاتی حاصل شود.

۴. عملیاتی‌سازی پایه مالیات بر عایدی سرمایه

در بخشنامه بودجه سال ۱۴۰۴، به اهمیت عملیاتی‌سازی پایه مالیات بر عایدی سرمایه و تأثیر آن بر رفتارهای سوداگران تأکید شده است. مالیات نه تنها یک ابزار برای افزایش درآمد دولت است، بلکه به عنوان ابزاری برای تنظیم‌گری و سیاست‌گذاری نیز عمل می‌کند. این نکته در بند ۴ سیاست‌های کلی برنامه هفتم پیشرفت نیز مورد توجه قرار گرفته و بند "پ" ماده ۲۷ قانون برنامه هفتم به جذابیت‌زدایی از فعالیت‌های غیرمولد اشاره دارد.

مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی می‌تواند با کاهش جذابیت‌های سوداگران شود و سرمایه را به سمت فعالیت‌های تولیدی هدایت کند و در نهایت به رونق تولید کمک نماید. این پایه مالیاتی همچنین با کاهش عواید ناشی از سوداگری، تقاضای این نوع فعالیت‌ها را کم می‌کند و به آرامش در بازارهای دارایی کمک می‌کند.

برای تحقق این اهداف، لازم است دولت تصویب و اجرای طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی را در اولویت قرار دهد. در صورت تصویب این قانون در مجلس شورای اسلامی، باید به سرعت زیرساخت‌های لازم برای عملیاتی‌سازی این پایه مالیاتی در طول سال ۱۴۰۴ فراهم شود. این اقدامات می‌تواند به بهبود وضعیت اقتصادی و کاهش نوسانات بازار کمک کند.

کمیسیون گردشگری و صنایع دستی

۱. کمک‌های بلاعوض بین‌المللی

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۲۲ اجازه‌ی دریافت تا سقف ۲ میلیارد یورو کمک‌های بلاعوض از سوی موسسات بین‌المللی برای جبران خسارات و پیشگیری از حوادث طبیعی، حفاظت از تالاب‌ها، بیابان‌زدایی، مقابله با گرد و غبار، و توسعه گردشگری و صنایع دستی داده شده است. این منابع می‌تواند فرصت بسیار مناسبی برای تأمین تجهیزات و بازسازی آثار تاریخی و حمایت از زیرساخت‌های گردشگری باشد که لازم است برنامه‌ریزی دقیقی برای استفاده از آن صورت گیرد. کمیسیون پیشنهاد می‌کند که توجه ویژه‌ای به تخصیص این منابع به مناطق کم‌برخوردار و تاریخی و تأکید بر صنایع دستی در استان خراسان رضوی شود.

۲. تعرفه‌های انرژی برای تأسیسات گردشگری

در شناسه بودجه ای ۷۰۴۳۵ به تعیین تعرفه گاز و برق تأسیسات گردشگری، صنایع دستی، آب درمانی و هتل‌ها مشابه تعرفه خدمات عمومی اشاره دارد. اجرای این بند کمک شایانی به کاهش هزینه‌های انرژی در بخش گردشگری خواهد کرد، به ویژه در مناطق فاقد گاز که از تعرفه‌های عمومی برق برخوردار می‌شوند. کمیسیون پیشنهاد می‌دهد اجرای کامل و سریع این بند با توجه به نقش مهم آن در حمایت از کسب و کارهای گردشگری محقق گردد.

کمیسیون گردشگری و صنایع دستی

۳. تخصیص بودجه برای ارتقاء فرهنگ اسلامی و حمایت از خانواده و بانوان

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ شرکت‌های مشمول باید ۴۰ درصد از هزینه‌های اجتماعی خود را به حساب "مسئولیت‌های اجتماعی و محرومیت‌زدایی" واریز کنند. از این اعتبار برای برنامه‌های متنوع فرهنگی، حمایت از جمعیت جوان و برنامه‌های توانمندسازی بانوان، گردشگری و صنایع دستی استفاده می‌شود. کمیسیون با تأکید بر اهمیت حمایت از فرهنگ محلی و توانمندسازی اجتماعی، پیشنهاد می‌کند که بخش بیشتری از این بودجه در استان خراسان و به خصوص در مناطق محروم و روستایی جهت توسعه زیرساخت‌های گردشگری فرهنگی و حمایت از مشاغل گردشگری محلی هزینه شود. همچنین آیین‌نامه اجرایی این بند با همکاری سازمان‌های فرهنگی و گردشگری و مشورت با فعالان بخش خصوصی در حوزه گردشگری و صنایع دستی تهیه شود تا استفاده بهینه‌تری از بودجه تخصیص یافته انجام پذیرد.

شایان ذکر می‌باشد کمیسیون گردشگری و صنایع دستی اتاق بازرگانی خراسان رضوی ضمن تأکید بر نیاز به اجرای دقیق و شفاف این موارد، درخواست می‌نماید که بخشی از منابع مالی مذکور در این لایحه به صورت خاص به استان‌های دارای ظرفیت‌های ویژه گردشگری مانند خراسان رضوی تخصیص یابد و اجرای آن‌ها با نظارت دقیق و همکاری بخش خصوصی پیش برود.

کمیسیون انرژی

۱. اشاره به گواهی صرفه‌جویی در مصرف انرژی در تبصره ۲، تأمین مالی داخلی و خارجی به منظور تضمین ۳۰٪ بازپرداخت اصل و سود ۱۵ همت اوراق مشارکت به جهت تأمین هزینه‌های لازم توسعه زیرساخت‌های حمل و نقل و اقدامات زیست محیطی و بازسازی بافت‌های فرسوده است. از جمله اقداماتی است که بیانگر تمرکز درآمدی دولت به بازار بهینه‌سازی مصرف انرژی و گواهی مذکور است. هرگونه استفاده اقتصادی از گواهی صرفه‌جویی در مصرف انرژی می‌تواند ضریب پویایی بازار بهینه‌سازی را بالا ببرد. با این حال میزان شمول این گواهی لازم است مورد توجه ویژه‌تری قرار گیرد.

۲. کلیات لایحه بودجه ۱۴۰۴ در هدف کلان تبدیل کشور به هاب انرژی منطقه در راستای برنامه هفتم توسعه می‌باشد که در این لایحه (بند پ تبصره ۳) تمرکز بر روی صادرات نفت و گاز به عنوان درآمد قابل دسترس دولت می‌باشد. حال آنکه سایر روش‌های تأمین و یا انتقال انرژی در این لایحه کمرنگ است. توجه به توسعه روش‌های پاک تولید انرژی از جمله نکاتی است که می‌بایست در راهبرد توسعه انرژی کشور به طور ویژه‌ای ملاحظه گردد. موضوع تبدیل کشور به هاب انرژی در منطقه در بند ب ماده ۱۴ قانون برنامه هفتم توسعه آمده است که بر این اساس توسعه صرفاً از محل افزایش تولید صیانتی نفت خام به بیش از سه میلیونو هفتصد و پنجاه بشکه به صورت روزانه در حوزه نفت و افزایش ۵ درصدی صادرات گاز می‌باشد.

کمیسیون انرژی

۳. سهم دولت از درآمدهای نفتی و گازی در بودجه ۱۴۰۴ به میزان ۵۰۹ همت پیش‌بینی گردیده است که نسبت به سهم ۶۱۴ همت‌ای سال گذشته کاهش یافته است. نفت زدایی بودجه دولت اقدام درستی می‌باشد. البته از سهم ۴۸ درصدی صندوق توسعه ملی از درآمدهای حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی ۲۸ درصد در قالب بدهی و به صورت یک دوازدهم به دولت بازخواهد گشت که این موضوع بر سهم خالص دولت در این حوزه خواهد افزود.
۴. اما در تبصره ۱۴ این لایحه که به برق و انرژی هسته‌ای اختصاص دارد، توجه ویژه‌ای به انرژی اتمی و جریان‌های مالی این بخش گردیده است. همچنین مکانیزم خرید برق در این بخش به صورت قیمت تضمین‌شده تا سقف ۷ میلیارد کیلووات ساعت در سال و پس از آن از طریق عرضه در بورس انرژی می‌باشد. با توجه به ظرفیت ۱۰۲۰ مگاواتی این نیروگاه که معادل ۱۰۱ درصد تولید برق کل کشور می‌باشد، به نظر می‌رسد بتوان از ظرفیت توسعه‌ای این نیروگاه در بورس انرژی بهره‌برد.
۵. پیش‌بینی ظرفیت تأمین سرمایه خارجی به صورت فاینانس در توسعه نیروگاه‌های اتمی کشور یکی از نکات مهم لایحه مذکور است.
۶. تخصیص ۶۵ درصد از عوارض ماده ۵ قانون حمایت از صنعت برق کشور به حساب ساتبا نیز حرکت موثری است؛ با این وجود می‌توان از سهم ۳۵ درصدی توانیر در این ردیف بودجه‌ای به نفع توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر کاست.
۷. موضوع جبران خسارت مشترکان خانگی از طریق اخذ مبالغ ۳ هزار تومانی بر روی قبض برق ماهانه آنها و مشارکت شرکت‌های بیمه در این لایحه دیده شده است؛ اما همچنان موضوع جبران خسارت صنایع ناشی از قطعی انرژی مغفول مانده.
۸. برابر در نظر گرفتن تعرفه برق تأسیسات گردشگری و صنایع دستی و آب‌درمانی و هتل‌ها در مناطق فاقد گاز با تعرفه مصارف عمومی، نکته‌ای است که جای تأمل بیشتری دارد. همچنین برابری این تعرفه در سایر نقاط با تعرفه خدمات نیز باعث می‌گردد بخش صنعتی آسیب ببیند.

کمیسیون انرژی

به‌طور کلی به نظر می‌رسد لایحه بودجه مذکور دارای پیشرفت‌هایی در بخش انرژی بوده است؛ اما به دلیل دنباله‌روی از لوایح گذشته همچنان مهم‌ترین نکات صنعت انرژی، همچون راهبرد توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر و برگردان آن در بودجه دولت، کاهش قابل‌ملاحظه اتکای دولت به وابستگی نفتی، تغییر نگرش از سمت سوخت‌های فسیلی به انرژی‌های پاک، ارائه مشوق‌های مالی به فعالین توسعه صنعت برق در بودجه کلان کشوری و مسئله جبران خسارت صنایع در مواجهه با نبود زیرساخت مناسب تأمین انرژی که جزء وظایف دولت می‌باشد، همچنان کمرنگ است.

کمیسیون مسئولیت اجتماعی و اخلاق کسب و کار

بررسی لوایح مرتبط با حوزه مسئولیت اجتماعی بین سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۲

مسئولیت اجتماعی که در بردارنده حمایت از اقشار آسیب‌پذیر، توسعه عدالت اجتماعی، و فراهم‌سازی بسترهای لازم برای کاهش فقر و ایجاد اشتغال پایدار است، نیازمند برنامه‌ریزی‌های دقیق و هدفمند در بودجه سالانه کشور است. بودجه‌بندی دقیق در حوزه‌های اجتماعی می‌تواند به کاهش آسیب‌های اجتماعی، حمایت از اقشار نیازمند، و رفع نابرابری‌های اقتصادی کمک شایانی کند.

یکی از مهم‌ترین رویکردهای بودجه‌ای در سال‌های اخیر، افزایش تخصیص بودجه به بخش‌های اجتماعی و تلاش برای بهبود زیرساخت‌های خدمات اجتماعی بوده است. به‌طور خاص، در لایحه‌های بودجه ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، توجه ویژه‌ای به تامین منابع مالی برای سازمان‌های حمایتی و تخصیص اعتبارات به نهادهای خیریه و برنامه‌های اشتغال‌زایی شده است، که این خود گامی موثر در راستای کاهش فقر و توانمندسازی گروه‌های کم‌درآمد محسوب می‌شود.

کمیسیون مسئولیت اجتماعی و اخلاق کسب و کار

در بررسی بودجه‌های سال‌های گذشته، می‌توان از چند زاویه به نقش آن در حوزه مسئولیت اجتماعی نگاه کرد:

- اینکه بودجه به چه میزان به توسعه خدمات عمومی و زیرساخت‌های بهداشتی و آموزشی در مناطق محروم اختصاص یافته است؛
- تخصیص منابع به نهادهای حمایتی و خیریه‌ها و نظارت دقیق بر نحوه هزینه‌کرد آنها
- توجه به ارتقاء مهارت‌های شغلی و توسعه کارآفرینی با هدف ایجاد اشتغال پایدار که می‌تواند به کاهش نابرابری‌ها و کاهش آسیب‌های اجتماعی کمک کند، در بودجه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

از سوی دیگر، بودجه‌ریزی با محوریت حمایت از خانواده و جمعیت جوان، به ویژه در مناطق محروم، از دیگر اولویت‌های بودجه‌ای محسوب می‌شود.

در نهایت، بودجه‌ریزی مسئولانه که مبتنی بر اصول عدالت اجتماعی و مسئولیت‌پذیری اجتماعی است، می‌تواند به تحقق اهداف توسعه پایدار کمک کند. این اولویت‌ها در بودجه سالانه از دیدگاه اجتماعی، نه تنها به تقویت همبستگی ملی و بهبود وضعیت اجتماعی می‌انجامد، بلکه در راستای تقویت و توسعه اقتصادی کشور نیز موثر واقع می‌شود. بررسی روند این بودجه‌ها طی سال‌های اخیر، روندی از تأکید فزاینده بر مسئولیت اجتماعی و برنامه‌ریزی بلندمدت برای کاهش فقر و آسیب‌های اجتماعی را نشان می‌دهد که ادامه این رویکرد می‌تواند به بهبود زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی کشور منجر شود.

نظرات و پیشنهادات در خصوص لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ کل کشور

به طور خلاصه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۴، مسئولیت اجتماعی از بخش‌های مهم مطرح شده و به‌ویژه در موارد زیر به‌طور مستقیم به آن اشاره شده است:

کمیسیون مسئولیت اجتماعی و اخلاق کسب و کار

تبصره ۴: شرکت‌های دولتی و الزام آنها به واریز ۴۰ درصد از هزینه‌های مسئولیت اجتماعی خود به حساب سازمان برنامه و بودجه. این منابع به موضوعات مهمی مانند ترویج ازدواج، حمایت از خانواده، ارتقای فرهنگی و هنری اختصاص داده می‌شود.

تبصره ۱۳: حمایت اجتماعی در قالب پروژه‌های فرهنگی، اجتماعی و آموزشی که به‌ویژه به مناطق محروم و سکونتگاه‌های غیررسمی مربوط می‌شود.

تبصره ۱۵: تسهیلات اجتماعی و اشتغال پایدار با اولویت صنایع کوچک و متوسط و تأکید بر حمایت از زنان و جوانان.

پیشنهادات ذیل جهت بهبود و کارآمدی بیشتر مسئولیت اجتماعی در لایحه بودجه ارائه می‌شود:

۱. افزایش شفافیت در تخصیص منابع مسئولیت اجتماعی:

در تبصره ۴، پیشنهاد می‌شود که تخصیص منابع بر اساس شاخص‌های توسعه پایدار و پیشرفت اجتماعی انجام گیرد. ایجاد یک سازوکار گزارش‌دهی دوره‌ای می‌تواند به شفافیت بیشتر و اطمینان از استفاده بهینه از این منابع کمک کند. در این راستا، اولویت‌بندی پروژه‌ها بر اساس نیازهای مناطق محروم و کم‌برخوردار ضروری است.

۲. تمرکز بر آموزش و اشتغال‌زایی در مناطق محروم:

بخشی از منابع مسئولیت اجتماعی که در تبصره‌های ۴ و ۱۳ ذکر شده است، می‌تواند به پروژه‌های آموزشی و توانمندسازی نیروهای انسانی در مناطق کمتر توسعه‌یافته تخصیص یابد. به‌ویژه توجه به اشتغال زنان و جوانان در این مناطق می‌تواند اثرگذاری بیشتری در کاهش محرومیت داشته باشد.

کمیسیون مسئولیت اجتماعی و اخلاق کسب و کار

۳. ایجاد صندوق‌های ویژه برای پروژه‌های اجتماعی پایدار:

پیشنهاد می‌شود دولت به‌جای تخصیص منابع به پروژه‌های پراکنده، یک صندوق ویژه برای پروژه‌های پایدار اجتماعی راه‌اندازی کند. این صندوق می‌تواند با استفاده از منابع مسئولیت اجتماعی شرکت‌های دولتی و عمومی، به پروژه‌های اجتماعی بلندمدت و محرومیت‌زدایی پایدار اختصاص یابد. این رویکرد به تمرکز منابع و افزایش بهره‌وری آنها کمک می‌کند.

۴. ارتقای نظارت بر نحوه اجرای پروژه‌های مسئولیت اجتماعی:

علاوه بر ایجاد گزارش‌های دوره‌ای، پیشنهاد می‌شود یک نهاد نظارتی مستقل بر اجرای پروژه‌های مسئولیت اجتماعی و نحوه تخصیص بودجه نظارت داشته باشد. این نهاد می‌تواند عملکرد شرکت‌های دولتی در انجام تعهدات اجتماعی را بررسی و گزارش‌های خود را به‌صورت عمومی منتشر کند.

۵. حمایت اجتماعی:

توزیع منابع مالی برای حمایت از خانواده‌ها و جوانان و پشتیبانی از نهادهای خیریه در این لایحه پیش‌بینی شده است. پیشنهاد می‌شود اقدامات سالیانه گذشته مورد ارزیابی جدی قرار گیرد تا با شناخت اثربخش بودن هزینه‌ها، معیارهای سنجش مناسبی تدوین شود. همچنین، بخشی از این منابع به پروژه‌های اشتغال‌زا اختصاص یابد تا از ارائه خرد تسهیلات جلوگیری شود. پیشنهاد می‌شود همکاری‌های مشترکی میان نهادهای خیریه و بخش خصوصی ایجاد شده و نظارت بر عملکرد نهادهای خیریه تقویت شود.

کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی

در راستای بررسی بخش اول لایحه بودجه ۱۴۰۴ کل کشور، اکثر مواردی که در شناسه‌های بودجه‌ای در نظر گرفته شده است بیشتر در حوزه حمل و نقل عمومی و توسعه زیرساخت‌های مرتبط جهت اجرا توسط وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها، سازمان‌های وابسته به خصوص تأمین مالی داخلی و خارجی برای توسعه حمل و نقل عمومی می‌باشد و کمتر به حوزه حمل و نقل بین‌المللی و ترانزیت با توجه به ماهیت موضوع پرداخته شده است. مواردی که در کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق بازرگانی قابل بررسی و اظهار هستند عبارتند از:

۱. انتشار اوراق مالی برای حمل و نقل عمومی و دسترس‌پذیری شهر

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ برای ارتقاء دسترسی افراد دارای معلولیت و توسعه حمل و نقل عمومی، انتشار ۳۵۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی ریالی به منظور ساخت و بهره‌برداری خطوط قطار شهری و توسعه زیرساخت‌ها در نظر گرفته شده است که ۷۰ درصد از این منابع برای ساخت و بهره‌برداری خطوط ریلی شهری و ۵ درصد جهت اجرای قانون حمایت از معلولین در حوزه حمل و نقل عمومی اختصاص می‌یابد. تضمین بازپرداخت اصل و سود این اوراق به صورت پنجاه درصد توسط دولت و پنجاه درصد توسط شهرداری‌ها خواهد بود. پیشنهاد کمیسیون ضرورت نظارت بر اجرای مفاد حمایتی از افراد دارای معلولیت در توسعه حمل و نقل عمومی و دسترس‌پذیری زیرساخت‌های شهری می‌باشد.

۲. انتشار اوراق مشارکت برای بهبود حمل و نقل عمومی و مدیریت پسماند

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ سقف اوراق مشارکت برای نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی، مدیریت پسماند و بازسازی بافت‌های فرسوده به ۱۵۰ هزار میلیارد ریال رسیده و استفاده از محصولات دانش‌بنیان اولویت دارد. تضمین بازپرداخت اصل و سود اوراق مشارکت در مواردی که کاهش مصرف سوخت را به همراه دارد، به میزان ۳۰ درصد از محل گواهی صرفه‌جویی و منابع بهینه‌سازی انرژی تأمین و ۷۰ درصد باقی‌مانده برعهده شهرداری‌هاست. پیشنهاد کمیسیون همکاری نزدیک با سازمان

کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی

حفاظت محیط زیست جهت استفاده بهینه از منابع آلاینده‌گی وصولی در توسعه ناوگان حمل و نقل و کاهش آلودگی هوا و همچنین اولویت‌بندی استفاده از محصولات دانش‌بنیان در پروژه‌های شهری برای بهبود بهره‌وری و کاهش هزینه‌های عملیاتی می باشد.

۳. انتشار اوراق برای ایمنی راه‌ها و رفع نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ به شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی اجازه داده شده تا با تصویب شورای عالی حمل و نقل و ایمنی کشور و تایید شورای اقتصاد، ۱۰۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی برای رفع نقاط حادثه‌خیز و تأمین علائم ایمنی راه‌ها منتشر کنند. پیشنهاد کمیسیون پیگیری مصوبات شورای عالی حمل و نقل برای کاهش نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای و تضمین ایمنی بیشتر در محورهای جاده ای کشور می باشد.

۴. توسعه حمل و نقل ریلی برای حمل بارهای معدنی

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ نرخ عوارض جابه‌جایی بارهای معدنی از جاده به ۱۵ درصد از قیمت تن-کیلومتر تعیین شده است که ۱۰ درصد به سازمان راهداری و ۵ درصد به حساب خزانه واریز می‌شود. ۲ درصد از این عوارض برای نگهداری و بهسازی محورهای حمل بار معدنی توسط سازمان راهداری تخصیص می‌یابد. پیشنهاد کمیسیون استفاده از حمل و نقل ریلی برای بارهای معدنی می باشد. همچنین درصد عوارض تن کیلومتر نیز می تواند مجدد مورد بررسی قرار گیرد.

۵. تسهیلات مالی برای توسعه و ساماندهی مناطق حاشیه‌ای و غیررسمی

در شناسه بودجه ای ۷۰۶۲ برای فراهم کردن حداقل خدمات عمومی در مناطق حاشیه‌ای، مقرر شده است معادل سهم جمعیت ساکن این مناطق از کل جمعیت استان، از محل عوارض مالیات بر ارزش افزوده به حساب خزانه استان واریز شود و در توسعه و بهسازی همان استان صرف گردد.

کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی

حفاظت محیط زیست جهت استفاده بهینه از منابع آلاینده‌گی وصولی در توسعه ناوگان حمل و نقل و کاهش آلودگی هوا و همچنین اولویت‌بندی استفاده از محصولات دانش‌بنیان در پروژه‌های شهری برای بهبود بهره‌وری و کاهش هزینه‌های عملیاتی می‌باشد.

۳. انتشار اوراق برای ایمنی راه‌ها و رفع نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ به شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی اجازه داده شده تا با تصویب شورای عالی حمل و نقل و ایمنی کشور و تایید شورای اقتصاد، ۱۰۰ هزار میلیارد ریال اوراق مالی اسلامی برای رفع نقاط حادثه‌خیز و تأمین علائم ایمنی راه‌ها منتشر کنند. پیشنهاد کمیسیون پیگیری مصوبات شورای عالی حمل و نقل برای کاهش نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای و تضمین ایمنی بیشتر در محورهای جاده ای کشور می‌باشد.

۴. توسعه حمل و نقل ریلی برای حمل بارهای معدنی

در شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲ نرخ عوارض جابه‌جایی بارهای معدنی از جاده به ۱۵ درصد از قیمت تن-کیلومتر تعیین شده است که ۱۰ درصد به سازمان راهداری و ۵ درصد به حساب خزانه واریز می‌شود. ۲ درصد از این عوارض برای نگهداری و بهسازی محورهای حمل بار معدنی توسط سازمان راهداری تخصیص می‌یابد. پیشنهاد کمیسیون استفاده از حمل و نقل ریلی برای بارهای معدنی می‌باشد. همچنین درصد عوارض تن کیلومتر نیز می‌تواند مجدد مورد بررسی قرار گیرد.

۵. تسهیلات مالی برای توسعه و ساماندهی مناطق حاشیه‌ای و غیررسمی

در شناسه بودجه ای ۷۰۶۲ برای فراهم کردن حداقل خدمات عمومی در مناطق حاشیه‌ای، مقرر شده است معادل سهم جمعیت ساکن این مناطق از کل جمعیت استان، از محل عوارض مالیات بر ارزش افزوده به حساب خزانه استان واریز شود و در توسعه و بهسازی همان استان صرف گردد.

شایان ذکر می‌باشد کمیسیون حمل و نقل، ترانزیت و امور مرزی اتاق بازرگانی خراسان رضوی درخواست می‌نماید که بخشی از منابع مالی مذکور در این لایحه به صورت خاص به استان خراسان رضوی جهت توسعه زیر ساخت های جاده ای استان و دسترسی بهتر به گمرکات مرزی به جهت توسعه حمل و نقل بین المللی اختصاص یابد.

کمیسیون آب و محیط زیست

۱. ساختار و اولویتهای بودجه در بخش آب و محیط زیست

در بودجه ۱۴۰۴ به موضوعات کلیدی آب و محیط زیست پرداخته شده که به موارد زیر اولویت داده است:

- مدیریت آب و سفره‌های زیرزمینی: با تعیین عوارض برای چاه‌های مجاز و غیرمجاز و تشویق به نصب کنتورهای هوشمند، تلاش شده است برداشت‌های کنترل‌شده‌ای از منابع زیرزمینی انجام شود. البته استان خراسان رضوی با تلاش‌های صورت گرفته در سال‌های آخر دهه ۱۳۹۰، این تدابیر برای حفظ و کنترل تراز منفی آبخوان‌ها طراحی شده‌اند، و استان از این نظر رتبه خوبی در کشور دارد. اما فعالیت‌های انجام شده برای هوشمندسازی برداشت آب از آبخوان‌ها نیاز به نظارت دقیق دارند تا به اهداف خود در کاهش برداشت‌های بی‌رویه دست یابند.
- آلودگی هوا و پسماند: ۳۵ درصد از عوارض آلاینده‌گی (عوارض سبز) به توسعه حمل‌ونقل عمومی، ایجاد کمربند سبز، و مدیریت پسماند در شهرهای آلوده اختصاص یافته است. این رویکرد می‌تواند بخشی از مشکلات آلودگی هوا و پسماند را حل کند، اگر چه میزان و اثربخشی بودجه اختصاصی ممکن است برای حل کامل این چالش‌ها ناکافی باشد. لذا هدفگذاری کمی در برنامه کاهش آلودگی هوا برای پایش و کنترل و پیشبینی هزینه‌ها و فعالیت‌های مورد نیاز ضروری است.
- کاهش هدررفت آب شهری: بودجه‌ای برای کاهش هدررفت آب شهری در نظر گرفته شده که در صورت نظارت و هزینه‌کرد موثر، می‌تواند باعث بهینه‌سازی مصرف آب و کاهش فشار بر منابع آب شهری شود.
- جذب کمک‌های بین‌المللی برای مسائل محیط‌زیستی: دولت اجازه یافته کمک‌های بلاعوض بین‌المللی برای مقابله با بیابان‌زایی، حفاظت از تالاب‌ها، و کاهش اثرات گردوغبار دریافت و هزینه کند. این موضوع در حمایت از منابع مالی پایدار و افزایش توانایی مقابله با تغییرات اقلیمی و خشکسالی می‌تواند موثر باشد.

۲. پیشنهادهایی برای بهبود و جلب نظر بخش خصوصی و توسعه پایدار

برای بهبود بخش آب و محیط زیست و حمایت از توسعه پایدار می‌توان به پیشنهادهای زیر پرداخت:

- افزایش بودجه برای برنامه‌های بازسازی و تقویت سفره‌های آب زیرزمینی: از آنجا که تراز منفی سفره‌های آب زیرزمینی نگران‌کننده است، می‌توان بودجه‌ای اختصاصی برای برنامه‌های تغذیه مصنوعی و آبخیزداری در نظر گرفت که به بازسازی و تقویت این منابع کمک کند.

کمیسیون آب و محیط زیست

- تشویق سرمایه‌گذاری در فناوری‌های صرفه‌جویی آب و کشاورزی پایدار: تخصیص مشوق‌ها یا معافیت‌های مالیاتی با مدت زمانی مشخص و منوط و مقید به تلاش برای کاهش برداشت آب از آبخوان و افزایش بهره‌وری آب، در تعادل بخشی آبخوان‌ها گامی ضروری است. این اقدام برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه کشاورزی پایدار، کنتورهای هوشمند و تکنولوژی‌های مدرن مدیریت آب می‌تواند به حفظ منابع کمک کند و نیاز به برداشت‌های بی‌رویه از آبخوان‌ها را کاهش دهد.
- بودجه‌ریزی دقیق برای مدیریت پسماند و بازیافت: برنامه‌ریزی بهبود زیرساخت‌های بازیافت، و مدیریت دقیق‌تر پسماند، می‌تواند به‌طور ویژه برای مناطق صنعتی و شهری مفید باشد و بخش خصوصی را نیز درگیر کند.
- بهبود زیرساخت‌های اندازه‌گیری و پایش آلودگی هوا: سرمایه‌گذاری بیشتر در تجهیزات پایش آلودگی و سیستم‌های هوشمند می‌تواند اثرات آلودگی هوا را کاهش دهد. تخصیص بودجه خاص به این بخش و درگیر کردن بخش خصوصی برای کاهش آلاینده‌های صنایع از جمله مواردی است که می‌تواند نتایج اثربخش‌تری به دنبال داشته باشد.

کمیسیون سلامت

بخش اول - شناسه بودجه ۷۰۱۱۲ - ب

در این شناسه فقط بخش تحقق مطالبات دانشگاه های علوم پزشکی از سازمان های بیمه گذار دیده شده است و در بخش بعدی و ادامه آن اینکه دانشگاه های علوم پزشکی چگونه می بایست بدهی های خود را به بخش خصوصی بدهند دیده نشده است . چرا که مشاهده شده است عموماً دانشگاه ها منابع خود را به صورت سلیقه ای مصرف می کنند و عموماً در پرداخت بدهی های خود ، بخش خصوصی را به آخرین اولویت های موکول میکنند .
لذا پیشنهاد میشود :

۱- در بخش کمیته ای که در این بند دیده شده است یک نفر از بخش خصوصی هم حضور داشته باشد.

۲- در لیست اولویت هایی که برای ذینفعان هر دانشگاه لحاظ میشود با نظارت و تاکید بالادستی ، پرداخت مطالبات بخش خصوصی از دانشگاه علوم پزشکی مربوطه در اولویت قرار گیرد.

بخش دوم - شناسه بودجه ۷۰۷۱۱

نحوه محاسبه اضافه بها و سود اقلام برای خرید های اعتباری علوم پزشکی به درستی محاسبه نمی شود و همواره به گونه ای است که در نهایت شرکت تامین کننده از فروش خود به صورت قرار دادی و تحت اعتبارات بلند مدت مثل اسناد خزانه متضرر میشود .

کمیسیون سلامت

پیشنهاد میشود در لایحه بودجه نحوه اضافه بها و سود و تسویه حساب به صورت شفاف گنجانده شود تا از سلیقه ای عمل شدن توسط دستگاه های علوم پزشکی استان ها جلوگیری شود و از سوی دیگر منافع شرکت های تامین کننده به درستی و بحق دیده شود .

بخش سوم - شناسه بودجه ۷۰۱۱۲ - ت و ث

در این شناسه ارجاع به لیست کالاهای آسیب رسان به سلامت شده است ، مطابق آخرین لیست اعلامی از وزارت بهداشت در سال ۱۴۰۲ برخی از اقلام مصرفی و خدمات به عنوان آسیب زا شناسایی شده است .

در این ۲ بند فقط اشاره به کالا شده است و ذکری از خدمات آسیب رسان نگردیده است و از آنجایی که شیوع خدمات آسیب رسان در سطح جامعه بسیار زیاد شده، به روز شدن این لیست در بخش خدمات آسیب رسان نیاز و ضرورت می باشد، و همچنین اضافه شدن کلمه خدمات در کنار کالاهای آسیب رسان برای جلوگیری از حذف احتمالی این موارد نیز بسیار ضروری می باشد.

کمیسیون سرمایه گذاری

(شناسه بودجه ای ۷۰۴۱۱) - ر

تشویق به سرمایه‌گذاری در واردات خودرو و انعطاف‌پذیری ارزی مورد ذکر شده: اجازه واردات خودرو با استفاده از منابع ارزی صادرکنندگان تا سقف ۲ میلیارد یورو. تحلیل: این اقدام می‌تواند از یک سو به بهبود ناوگان خودرویی کشور کمک کند و از سوی دیگر، با تقویت نقش صادرکنندگان در مدیریت منابع ارزی، باعث کنترل و ثبات نسبی در بازار ارز شود. اما تعیین نرخ صد درصدی برای حقوق ورودی ممکن است اثرات ضدتورمی مطلوب را محدود کند و در نهایت هزینه‌ها را برای مصرف‌کنندگان افزایش دهد. همچنین عرضه خودرو در بورس کالا می‌تواند راهکاری کارآمد برای تنظیم بازار، کاهش واسطه‌گری، افزایش شفافیت قیمت‌گذاری، و ایجاد اعتماد در خریداران باشد. با اجرای دقیق و همکاری بین بورس، تولیدکنندگان و نهادهای نظارتی، می‌توان به سرعت عرضه خودرو در بورس کالا دست یافت و از مشکلات جاری بازار خودرو کاست.

(شناسه بودجه ای ۷۰۱۱۲) - س

هدفمندسازی مشوق‌های مالیاتی برای شرکت‌های تولیدی و گردشگری مورد ذکر شده: بهره‌مندی از نرخ صفر مالیاتی برای شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس با فعالیت‌های تولیدی و گردشگری. تحلیل: این سیاست می‌تواند به تشویق شرکت‌ها برای ورود به بورس کمک کند و نقدینگی بیشتری به بازار سرمایه جذب کند. همچنین، تمرکز بر بخش گردشگری، به‌ویژه در شهرهای توریستی مانند مشهد، می‌تواند به رشد این صنعت کمک کند و به افزایش درآمدهای ارزی و اشتغال‌زایی منجر شود. از طرفی، در این بند بودجه بند (ث) ماده ۱۴ قانون تامین مالی تولید و زیرساخت که جامعیت دارد و همه شرکتهای بورسی را شامل می‌شود را محدود می‌کند که به نظر می‌رسد لازم است بازنگری گردد.

(شناسه بودجه‌های ۷۰۱۱۲) - ب

تامین مالی پروژه‌های سرمایه‌گذاری از طریق اوراق و استفاده از بازار سرمایه مورد ذکر شده: امکان انتشار اسناد اعتباری و معامله آن‌ها در بازار سرمایه برای پیمانکاران طرح‌های دولتی. تحلیل: این تصمیم می‌تواند ظرفیت‌های مالی را برای تامین مالی پروژه‌های عمرانی و زیرساختی افزایش دهد. همچنین، قابلیت تهاتر این اوراق با بدهی‌های مالیاتی باعث جذابیت بیشتری برای پیمانکاران می‌شود. با این حال، موفقیت این طرح به میزان استقبال سرمایه‌گذاران از این اوراق و شفافیت آن‌ها در بازار سرمایه بستگی دارد.

(شناسه بودجه‌های ۷۰۱۱۳) - ج

افزایش سقف تسهیلات مالی خارجی و تضمین دولت مورد ذکر شده: تعیین سقف ۳۰ میلیارد یورو برای تسهیلات مالی خارجی و تضمین بازپرداخت توسط دولت. تحلیل: این اقدام می‌تواند در کوتاه‌مدت به جذب منابع مالی خارجی کمک کند و به پروژه‌های بزرگ زیربنایی و توسعه‌ای سرعت بخشد. اما با توجه به چالش‌های احتمالی در بازپرداخت بدهی‌های خارجی و نوسانات ارزی، این طرح نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و شفاف است. از طرفی، سرمایه‌گذاران خارجی به شرایط تضمین و حمایت‌های حقوقی از سرمایه‌شان حساس هستند که در صورت عدم تحقق این تضمین‌ها، ممکن است اثر معکوس داشته باشد.

کمیسیون سرمایه گذاری

(شناسه بودجهای ۷۰۱۱۲) - ش

مولدسازی دارایی‌های دولتی و واگذاری دارایی‌های غیرمنقول مورد ذکر شده: واگذاری اموال دولتی از طریق بورس و امکان تهاتر برای کاهش بدهی‌ها. تحلیل: این سیاست می‌تواند نقدینگی بیشتری را به دولت وارد کند و از طرفی با کاهش بدهی‌ها به پیمانکاران، هزینه‌های جاری را کم کند. بورس به عنوان یک بستر شفاف می‌تواند به جلب اعتماد خریداران کمک کند، اما موفقیت این طرح به میزان تقاضای بازار و نحوه ارزش‌گذاری دارایی‌ها وابسته است. همچنین، در صورت نبود نظارت کافی، خطر ایجاد فساد در فرایند تهاتر و واگذاری دارایی‌ها وجود دارد.

(شناسه بودجهای ۷۰۴۶) - ب

تسهیل سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فناوری و ارتباطات مورد ذکر شده: صدور مجوزهای سریع برای نصب فیبر نوری در معابر شهری و خارج از شهر. تحلیل: توسعه شبکه فیبر نوری در کشور می‌تواند زیرساختی اساسی برای بهبود دسترسی به اینترنت و رشد اقتصادی به‌ویژه در حوزه‌های دانش‌بنیان و فناوری ایجاد کند. با این حال، سرعت صدور مجوز و هماهنگی دستگاه‌های اجرایی در این حوزه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است تا کارفرمایان بتوانند پروژه‌ها را به‌موقع و با کیفیت به انجام رسانند.

(شناسه بودجهای ۷۰۹۷۰) - ج

تسهیل مالی و حمایت از طرح‌های دانش‌بنیان مورد ذکر شده: سرمایه‌گذاری سازمان‌های توسعه‌ای در طرح‌های دانش‌بنیان. تحلیل: این اقدام می‌تواند به افزایش رقابت‌پذیری محصولات ایرانی در بازارهای بین‌المللی کمک کند و به رشد شرکت‌های دانش‌بنیان شتاب دهد. اما موفقیت این طرح به سیاست‌های حمایتی دولت، میزان دسترسی شرکت‌ها به منابع و همچنین وجود زیرساخت‌های کافی بستگی دارد. همچنین، نظارت دقیق بر این سرمایه‌گذاری‌ها جهت جلوگیری از هدایت منابع به طرح‌های کم‌بازده ضروری است.

(شناسه بودجهای ۷۰۴۳۳) - ت

این بند به دولت اجازه می‌دهد که از طریق سازمان انرژی اتمی، سرمایه‌گذاری‌های خارجی، فاینانس داخلی و خارجی، منابع عمومی و دارایی‌های سرمایه‌ای برای تأمین مالی طرح‌های نیروگاهی برق اتمی استفاده کند. شیوه‌نامه اجرایی این بند نیز توسط سازمان انرژی اتمی و نهادهای مرتبط تدوین و تصویب خواهد شد. تحلیل: این بند یک فرصت مهم برای جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی در توسعه زیرساخت‌های انرژی هسته‌ای ایران است. استفاده از الگوهای سرمایه‌گذاری خارجی و تأمین مالی بین‌المللی می‌تواند منابع مالی لازم برای توسعه نیروگاه‌های برق اتمی را تأمین کند و به توسعه فناوری و نوآوری در این حوزه منجر شود. همچنین، این بند می‌تواند تعامل ایران با جامعه بین‌المللی در حوزه‌های اقتصادی و علمی را افزایش دهد. اما موفقیت این سیاست به تدوین یک شیوه‌نامه جامع و اجرایی دقیق بستگی دارد تا ریسک‌های مالی و ارزی به خوبی مدیریت شود.

کمیسیون سرمایه گذاری

(شناسه بودجه‌های ۷۰۴۱۲) - ت

در این بند، دستگاه‌های اجرایی ملزم به سپرده‌گذاری منابع مالی خود در بانک‌ها با اولویت بانک‌های توسعه‌ای و تخصصی و صندوق‌های حمایتی اشتغال هستند. همچنین، این منابع با نرخ ترجیحی و از طریق تسهیلات تلفیقی به برنامه‌های تولید و اشتغال اختصاص می‌یابد.

تحلیل: این رویکرد می‌تواند به تسهیل تأمین مالی بخش تولید و اشتغال کمک کند، به ویژه از طریق ایجاد کانال‌های مالی ترجیحی برای پروژه‌های مولد. تعیین حداقل نرخ سود یک درصدی برای سپرده‌گذاری‌ها، یک مشوق مهم برای بانک‌هاست و باعث می‌شود که این منابع با نرخ بهره ترجیحی برای طرح‌های اشتغال‌زا و تولیدی استفاده شوند. استفاده از بانک‌های توسعه‌ای و صندوق‌های حمایتی اشتغال نیز به ایجاد یک جریان مالی پایدار برای پروژه‌های اشتغال‌زا کمک می‌کند و می‌تواند نتایج بلندمدتی را در رشد اقتصادی به همراه داشته باشد.

کمیسیون اقتصاد کلان

نکات کلی در خصوص لایحه بودجه ۱۴۰۴

- شکاف در آمد-هزینه
- توضیحات درآمدهای پایدار و هزینه ها و اختلاف بین آنها و نحوه تامین که از طریق اوراق و فروش نفت تامین می گردد
- در حالی که تنها راه حل مشکل کسری بودجه و شکاف درآمد-هزینه کاهش تصدی گری دولت و واگذاری شرکتهای دولتی و چاپک سازی دولت است

رشد درآمدها در لایحه بودجه ۱۴۰۴ نسبت به قانون سال ۱۴۰۳ به میزان ۴۲ درصد بوده است در حالی که هزینه ها نسبت به سال گذشته رشد حدود ۱۱۷ درصدی داشته است و شکاف در آمد-هزینه (۱۸۰۶ همت) افزایش یافته است.

کمیسیون اقتصاد کلان

نکات کلی در خصوص لایحه بودجه ۱۴۰۴

- انتشار بالای اوراق و فشار به بورس یا سیستم بانکی برای خرید و عدم اختصاص تسهیلات به تولیدکنندگان واقعی

در لایحه بودجه ۱۴۰۴، فروش و واگذاری اوراق مالی و اسلامی ۷۰۰ همت است، با توجه به این که وزیر اقتصاد بر عدم فشار بر بازار بورس تاکید داشته است، این شرایط بانک ها را ملزم به خرید اوراق میکند که سیستم بانکی را دچار مشکل عدیده ای خواهد کرد.

کمیسیون اقتصاد کلان

نکات کلی در خصوص لایحه بودجه ۱۴۰۴

▪ یکی از ریشه‌های اصلی تورم موجود در اقتصاد ایران که خود به وجود آورنده مسائل و چالش‌های دیگری است، در بودجه نهفته است هرچند که مسائل دیگری همچون تحریم‌ها، مشکلات سیستم بانکی کشور و... نیز در این موضوع نقش دارند، اما بودجه مهم‌ترین سند مالی دولت است که علاوه بر برنامه‌های مالی دولت، می‌تواند مسیر اقتصاد را نیز مشخص کند. بودجه‌ریزی باید به صورت اساسی متحول شود و باید به دنبال اصلاحاتی بود که در پی آن‌ها بتوان هزینه‌ها را کاهش داد و درآمدها را پویاتر کرد.

به عنوان مثال (شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲) - ب جابه‌جایی اعتبار هر یک از دستگاه‌های اجرایی از اعتبارات هزینه‌ای به اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای با پیشنهاد دستگاه اجرایی و تأیید سازمان برنامه و بودجه کشور و برای طرح‌های مصوب خود مجاز است.

ذکر برخی تبصره‌ها و الزامات در متن قانون بودجه، زائد و نامتعارف است و ممکن است باعث کاهش منابع شوند از این رو باید حذف شوند. می‌توان تبصره‌هایی را که همواره در متن قانون بودجه حضور دارند، با تبدیل به قانون تبصره‌های دائمی بودجه کشور حذف نمود.

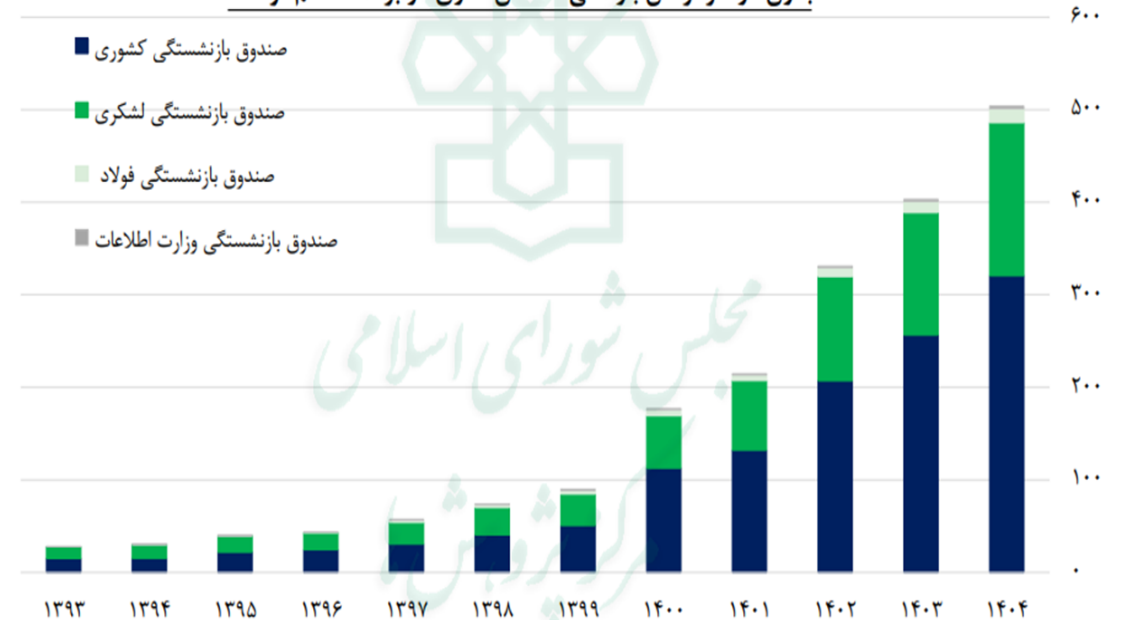
کمیسیون اقتصاد کلان

نکات کلی در خصوص لایحه بودجه ۱۴۰۴

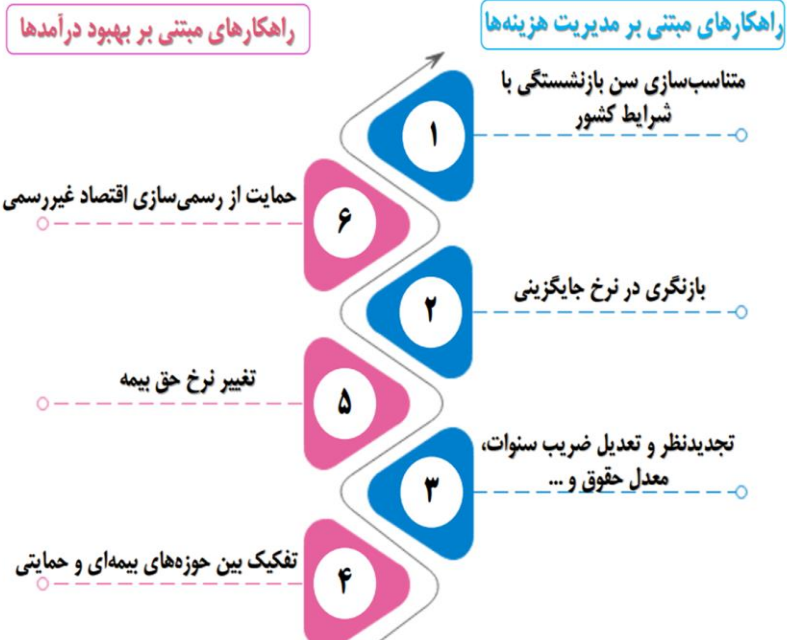
■ صندوق های بازنشستگی: زیان های متوالی که به بودجه های سنواتی وارد می سازد

وابستگی صندوق های بازنشستگی به بودجه عمومی

وابستگی صندوق های بازنشستگی به بودجه عمومی (هزار میلیارد تومان)
بدون در نظر گرفتن بار مالی همسان سازی در برنامه هفتم توسعه

راهکارهای اصلاحی پیشنهادی به منظور برون رفت از بحران صندوق های بازنشستگی

رای بهبود پایداری نظام های حمایت اجتماعی، کشورهای مختلف به روش های مختلفی نظام های بازنشستگی خود را اصلاح کرده اند و یا به عبارتی به بازنگری در نظام بازنشستگی پرداخته اند که در اینجا به مهمترین آنها پرداخته شده است.

کمیسیون اقتصاد کلان

(شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲) - ت

- تمامی صندوق‌های بازنشستگی از جمله صندوق بازنشستگی کشوری، سازمان تأمین اجتماعی، سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح و سایر صندوق‌های وابسته به دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند اطلاعات صندوق و شرکت‌های تابعه و وابسته کنترلی خود را به صورت سه ماه یکبار در سامانه جامع بودجه مستقر در سازمان برنامه و بودجه کشور ثبت نمایند. سازمان مکلف است شیوه‌نامه اجرایی نحوه ثبت اطلاعات را حداکثر تا پایان خردادماه سال ۱۴۰۴ ابلاغ نماید.
- عدم اجرای سالهای متعدد

کمیسیون اقتصاد کلان

ماده ۲۵ قانون بهبود محیط کسب و کار:

- هرگاه دولت به دلیل کمبودهای مقطعی به شرکتهای عرضه کننده برق یا گاز یا مخابرات دستور دهد موقتاً جریان برق یا گاز یا خدمات مخابراتی واحدهای تولیدی متعلق به شرکتهای خصوصی و تعاونی را قطع کنند، موظف است نحوه جبران خسارتهای وارده به این شرکتهای ناشی از تصمیم فوق را نیز تعیین و اعلام کند.
- یکی از مهمترین موضوعات موثر بر قیمت تمام شده کالا و خدمات و زیان فعالین اقتصادی، قطعی برق در تابستان و گاز در زمستان می باشد و از میان رفتن ظرفیت تولید و قدرت برنامه ریزی برای فعالین اقتصادی می باشد.
- لحاظ جبران خسارت توسط دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۴

کمیسیون اقتصاد کلان

(شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲)-الف

- به شرکت‌های دولتی از جمله شرکت‌هایی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است اجازه داده می‌شود تا سقف پانزده درصد (۱۵٪) سرمایه‌گذاری مصوب در بودجه سنواتی، اوراق مالی اسلامی ریالی با تضمین و بازپرداخت اصل و سود توسط خود بابت طرح‌هایی که در راستای قانون برنامه هفتم پیشرفت به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد، منتشر کنند.

(شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲)-پ

- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است از تمامی روش‌های انتشار اولیه اوراق از جمله تحویل اوراق به طلبکاران، عرضه تدریجی، حراج، فروش اوراق به کسر (کمتر از قیمت اسمی) و پذیره‌نویسی در بازارها استفاده کند.
- شرکت‌های تابعه وزارت راه و شهرسازی مجازند با تصویب شورای عالی حمل و نقل و ایمنی کشور و تایید شورای اقتصاد با تضمین خود یا سایر صندوق‌های تابعه و وابسته نسبت به انتشار یکصد هزار میلیارد (۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال اوراق مالی اسلامی برای رفع نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای با تأمین تجهیزات و علائم ایمنی راه‌ها اقدام کنند.
- علاوه بر اوراق دولت (۷۰۰ همت) این موارد نیز سبب بحرانهای غیرقابل جبران پذیری در اقتصاد خواهد شد

کمیسیون اقتصاد کلان

(شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۳-ج)

سقف تسهیلات مالی خارجی برای طرح‌های دولتی و غیردولتی در سال ۱۴۰۴ معادل سی میلیارد (۳۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) یورو تعیین می‌شود. شورای اقتصاد مجوز استفاده طرح‌های بخش دولتی که دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست‌محیطی باشند و همچنین طرح‌های غیردولتی متقاضی تضمین دولت را پس از اخذ تضمین از بانک عامل، صادر می‌کند.

- طرح‌های مجوز شورای اقتصاد دارای ایرادات و اشکالات فراوانی است مثل طرح‌های ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید با هدف صرفه جویی در انرژی

کمیسیون اقتصاد کلان

(شناسه بودجه‌ای ۷۰۱۱۲) - خ

- در سال ۱۴۰۴ نرخ مالیات بر ارزش افزوده موضوع ماده (۷) و نرخ مالیات بر ارزش افزوده و جریمه موضوع بند (ب) ماده (۲۶) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ به میزان یک واحد درصد به عنوان سهم دولت افزایش می‌یابد تا کل نرخ مالیات بر ارزش افزوده برابر (۱۰) واحد درصد گردد و صرف متناسب سازی حقوق بازنشستگان لشکری و کشوری و صندوق بازنشستگی فولاد با نود درصد (۹۰٪) واریزی از محل حقوق و فوق العاده‌های مشمول کسور دریافتی شاغلین مشابه و همتراز با رعایت قانون برنامه هفتم پیشرفت شود.
- بی عدالتی محض در افزایش و دریافت مالیات از ۸۵ میلیون نفرو افزایش حقوق حدود ۴ میلیون نفر

کمیسیون اقتصاد کلان

- سهم صندوق توسعه ملی موضوع اجزای بند (ح) ماده (۱۶) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه، چهل و هشت درصد (۴۸٪) از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز است. بیست و هشت واحد (۲۸٪) درصد از سهم صندوق توسعه ملی در قالب بدهی به صورت یک‌دوازدهم به دولت اختصاص می‌یابد. سهم صندوق توسعه ملی برای تهاتر بر اساس جزء (۲) بند (ح) ماده (۱۶) قانون احکام دائمی به صورت حواله نفتی برابر بیست (۲۰٪) درصد است.
- صندوقی که منابع آن متعلق به آیندگان است متأسفانه طی سالهای متعدد تجزیه شده است.

کمیسیون صنعت

در لایحه بودجه نرخ مالیات بر ارزش افزوده همان نرخ ۱۰ درصدی سال ۱۴۰۳ تعیین شده است. منابع حاصل از ۱ درصد مازاد بر ۹ درصد نرخ مالیات بر ارزش افزوده به عنوان سهم دولت جهت متناسب سازی حقوق بازنشستگان شهری و کشوری و صندوق فولاد تخصیص داده خواهد شد.

پیشنهاد کمیسیون :

معادل یک درصد از مالیات بر ارزش افزوده کالاهای تولید شهرک های صنعتی به بازسازی، نوسازی و نگهداری زیرساخت های شهرک های صنعتی در ردیف مستقلی در بخش مصارف اختصاص یابد.

همچنین، به موجب جز ۲ بند ذ تبصره ۱ مقرر شده است که نرخ حقوق گمرکی کلیه ماشین آلات و تجهیزات با رعایت ماده ۳ قانون جهش تولید دانش بنیان مصوب ۱۴۰۱، قطعات، مواد اولیه و واسطه ای تولیدی به ۲ درصد تقلیل یابد.

پیشنهاد کمیسیون :

که با هدف حمایت از تولید و حمایت از بروزرسانی ماشین آلات خطوط تولید، واردات کلیه ماشین آلات و تجهیزات، قطعات، مواد اولیه و واسطه ای تولیدی از پرداخت حقوق گمرکی معاف شوند.

به این صورت که در جزء ۱ بند ذ تبصره ۱ لایحه بودجه سال ۱۴۰۴ دولت مقرر شده است که نرخ حقوق گمرکی واردات دارو، مواد اولیه دارو، ملزومات مصرفی پزشکی (که به تشخیص وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی فاقد مشابه تولید داخل میباشند) و شیر خشک مخصوص اطفال و مواد اولیه آن، کالاهای اساسی، نهاده های دامی و کشاورزی به ۱ درصد کاهش یابد

پیشنهاد کمیسیون :

حقوق گمرکی و مالیات بر ارزش افزوده واردات کالاهای اساسی، انواع دارو و مواد اولیه آن، ملزومات مصرفی پزشکی و شیر خشک مخصوص اطفال را به صفر(۰) درصد در نظر گرفته شود

اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان صنایع لبنی خراسان رضوی

طرح احیاء توزیع شیر مدارس پس از سالها وقفه با هدف ترویج و فرهنگ سازی مصرف شیر در مدارس و ارتقاء سطح و حفظ سلامت آینده سازان موثر در توسعه کشور بی شک یکی از برنامه های مهم تاثیر گذار و گسترده است که بر ضرورت همکاری و مشارکت دستگاههای اجرائی و سایر بخشها تاکید دارد تا در نهایت این طرح در سال تحصیلی ۱۴۰۴ اجرایی گردد.

شیر کامل ترین و قدیمی ترین غذای شناخته شده بشر است که برخوردار از ترکیبات مهمی مانند پروتئین کلسیم، فسفر و انواع ویتامین ها و مواد معدنی است و میتواند حجم زیادی از نارسائیهای ناشی از سوء تغذیه را جبران کند استفاده از شیر بویژه برای دانش آموزان تندرستی تقویت قدرت یادگیری تفکر و خلاقیت بیشتر را به ارمغان می آورد و هر لیوان شیر ۳۰ درصد کلسیم روزانه مورد نیاز دانش آموزان را تامین میکند بی شک یکی از برنامه های مهم تاثیر گذار و گسترده در مورد ترویج مصرف شیر طرح توزیع شیر در مدارس ایران است.

در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ به دستور ریاست محترم جمهور جناب آقای رئیسی علیرغم اینکه در قانون بودجه ۱۴۰۲ اعتباری برای آن لحاظ نشده بود بدلیل اهمیت کار با دستور ایشان از محل اعتبار یارانه ها به میزان ۴۰۰۰ میلیارد تومان دستور توزیع شیر مدارس ابتدایی دولتی صادر و در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ اجرایی گردید ولی متاسفانه در سال تحصیلی جاری اعتباری برای این طرح مهم کشور لحاظ نگردید و تقاضا دارد که در قانون بودجه سال ۱۴۰۴ ردیف اعتباری خاص برای این موضوع مهم در کشور در نظر گرفته شود. کاهش مصرف سرانه شیر به کمتر از ۷۰ کیلوگرم بسیار کمتر از متوسط سرانه جهانی (۱۶۰ کیلوگرم دهکهای کم برخوردار جامعه کشورمان را به پائین ترین رتبه جهانی از منظر سازمان خواروبار کشاورزی جهان فانو) رسانده است طرح توزیع شیر در مدارس ابتدایی دولتی در برنامه توسعه هفتم ماده ۷۱ بندد، دست دولت را باز نموده است که توزیع شیر رایگان را در مدارس ابتدایی دولتی اجرائی نماید. از جنابعالی تقاضا دارد که با توجه به اینکه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ رقمی برای آن در نظر گرفته نشده اعتبار موردنیاز را تخصیص داده تا با اجرای آن سرانه مصرف شیر در کشور قدری افزایش یافته و دانش آموزان مدارس دولتی که از توان مالی کمتری برخوردار میباشند از آن بهره مند گردند.